

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

Februar 11
1974

MALI OGLASI

Prodaj puško bokarico kal. 16—7×65 R z daljnogledom Kahles S 1 variabel 2,3—7×. Puška je skoraj nova, strelja odlično, cevi iz Böhler-antinit jekla, odpornega proti rji, naprožilo na obeh sprožilcih (za precizen strel z malokalibrsko vložno cevjo). Cena 18 000 din. Puška je na ogled v pisarni Lovske zveze Slovenije, 61000 Ljubljana, Župančičeva 9.

Mreže za ograje, obore ipd. izdelujem iz nerjaveče žice. Barvanje ni potrebno. Višina po naročilu. — Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Prodaj trocevko — Suhl — z daljnogledom in **flobert** z daljnogledom. — Danilo Mohorčič, Lipiška 6, 66210 Sezana.

Prodaj 3 leta starega lovskega terierja z odlično telesno oceno in opravljeno preizkušnjo. — Vladimir Raztresen, Lučine 32, 64224 Gorenja vas.

Prodaj lovskega terierja, starega tri leta, s prav dobro telesno oceno in z opravljeno preizkušnjo. — Leopold Nagode, Novi svet 26, 61372 Hotedršica.

Prodaj brak-jazbečarko, staro pet mesecev, z rodovnikom. — Stane Gabrijel, Pristava 4, 68210 Trebnje na Dol.

Prodaj pol leta staro psico tribarvne goniča, prav dobrih staršev. — Klemenčič, Hrastje 130, 64000 Kranj.

Kupim naboje kalibra 8×57 JR 360. — Mile Pavlin, Medvode 165, 61215 Medvode.

Zamenjam kratkodlakega istrijanca za brak-jazbečarja. Pes je star 8 mesecev. Starša sta odlično ocenjena in oba odlična zajčarja. — Albert Ogris, Zg. Legen 45, 62380 Slovenj Gradec.

Kupim Slovenski lovski priročnik ali si ga izposodim proti odškodnini. — Javiti na telefon: Ljubljana (061) 320-842 ali 58-792.

Prodaj pol leta starega brak-jazbečarja, jelenje barve, z rodovnikom. — Ivan Zaberl, Zibika 45, 63253 Pristava.

Prodaj angleškega setra, starega 9 mesecev. — Dr. Milan Aleksič, Prežihova 5, 63000 Celje.

Lovci, pozor!

Odpeljana je bila lovska terierka CIGA, 28. novembra 1973. Najditelju dam nagrado 1000,00 din. — Milan Lovrenčič, Mesenelova 7, 61000 Ljubljana, tel. (061) 51-759.

VSI LOVCI IN VSAKA LOVSKA ORGANIZACIJA V SLOVENIJI SO DOLŽNI IZPOLNJEVATI SKLEPE OBČNEGA ZBORA LZS

Naj jih nekaj ponovimo:

Lovna doba na raco **mlakarico** je v Sloveniji od 1. septembra do 15. januarja, s tem da v loviščih, kjer race vlagajo iz umetne zreje, z odstrelom lahko pričnejo 1. avgusta, vendar v avgustu odstrel ne sme preseči števila vloženih rac.

Lovna doba na **divje prašiče** je od 15. julija do 31. januarja. Odstrel vodečih svinj je vse leto prepovedan.

Lovna doba na **zajca** je od 15. oktobra do 31. decembra, s tem da odstrel v dobrih predelih ne sme biti večji od polovice pomladanskega staleža, v slabših pa ne 20—30 % pomladanskega staleža.

Lovna doba na **medveda** je tudi izven zaščitnega območja — torej v vsej Sloveniji — od 1. oktobra do 30. aprila.

Do nadaljnjega povsem prenehamo z lovom na **planinskega orla**, **vidro**, **kotorno**, **belko** in **prepelico**, ker ta divjad postaja vse redkejša.

Sklepi zadnjega občnega zbora LZS
so v Lovcu, št. 12/1973

Ste že srečali žensko, oblečeno v naše izdelke?

Priporočamo: puško v stran — seveda, če ste strasten lovec.

Da odpade dolgo in zamudno čakanje na »preži«, se oglasite raje v naši novi trgovini

»EVA«

V LJUBLJANI

Kletna pasaža na Trgu revolucije

Toplo vas bomo sprejeli!

VEZENINE

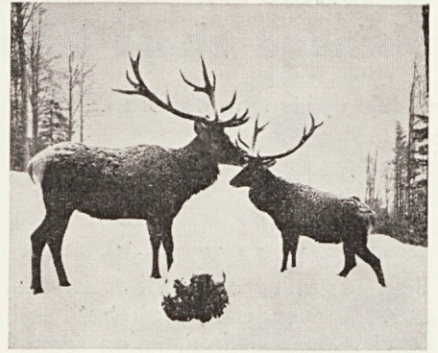
tovarna čipk, vezenin in konfekcije

BLED

Foto Ivan Mikec-Mitja:
Tudi v težkih zimskih
dneh ponosna na svojo
krono – rogovje.

Slika je bila razstavljena v Kočevju na razstavi fotografij divjadi in lova, od 15. 11. do 1. 12. 1973, ki jo je priredil Fotokino klub Diana.

Srnjakom rogovje odpade že jeseni in jim pozimi raste novo. Jelenom pa rogovje začne odpadati šele v marcu. Od marca do julija jelenom zraste novo, kosmato rogovje. Pravimo tudi, da imajo rogovje v mahu oziroma mahasto rogovje. Z njega ogulijo jeleni kožo z mahom vred do začetka avgusta. Ker bi bil lov na jelene s kosmatim rogovjem nelovski, zakon dovoljuje lov na jelena od 16. avgusta dalje.

LOVCA

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVI. letnik

št. 11

februar – svečan 1974

Vsebina:

Blaž Krže	Uresničevanje sklepov in priporočil občnega zbora Lovske zveze Slovenije	322
Nagovor predsednika LZS	Lojzeta Briškija jubilantu Radu Pehačku	322
Dr. Stane Valentinčič	Prva generacija lovskih tehnikov	327
Boris Leskovic	O risih rodu Lynx	330
Ljuban Zadnik	Republiška tekma po krvnem sledu na Koprskem	332
Ivan Drobne	Povsod preganjan	333
Tone Svetina	Lovčeva hči – XXIII.	336
Po lovskem svetu:	Navadni plamenec, flamingo – Ivo Božič	339
	Odmiranje »gvano ptic« – M. Š.	340
Lenart Zupan	Lovski veteran	341
Lovski oprtnik:	Živega so jedli črvi! – L. Pavlin	342
	Pred merjascem šestkrat na drevo – F. Cvenkel	342
	Primerjalna tabela za šibre	344
Fotokino klub Diana:	Po prvi razstavi fotografij kluba Diana v Kočevju – ing. O. Dolenc	344
Mladi pišejo		345
Lovska organizacija:	Odlikovanja LZS za 29. november 1973	345
	Razvoj in gospodarjenje LD Taborska jama – M. Š.	346
Jubilanti		347
V spomin		348
Lovska kinologija:	Preizkušnja šarivcev področja Maribor – L. Zadnik	350
	Mednarodna razstava psov vseh pasem v Brnu, ČSSR – C. Pogačar	351

Uresničevanje sklepov in priporočil občnega zbora Lovske zveze Slovenije

S seje upravnega odbora LZS

V soboto, 15. 12. 1973, se je v Ljubljani sestal upravni odbor Lovske zveze Slovenije na svoji tretji seji v tej mandatni dobi. Poleg rednih nalog iz pristojnosti upravnega odbora je bil vsebinsko najpomembnejši del seje kritična ocena uresničevanja sklepov in priporočil zadnjega občnega zbora LZS v lovskih družinah, področnih zvezah in Lovski zvezi Slovenije.

V začetku seje je predsednik upravnega odbora LZS Lojze Briški čestital generalpolkovniku Radu Pehačku k njegovi 60-letnici. Jubilant je bil rojen 5. 12. 1913 v Ilirski Bistrici kot sin gozdarja in lovca. Tudi njegova mati, doma z Mašuna, izhaja iz lovske rodovine.

Poročilo predsednika

Predsednik Lojze Briški je poročal, da je izvršni odbor Lovske zveze Slovenije neposredno po zadnjem občnem zboru LZS, 20. 1. 1973 v Kopru, sprejel svoj delovni program, v katerega se kot oblika dela vključujejo tudi dejavnosti vseh odborov in komisij izvršnega odbora. Izvajanje tega programa pomeni neposredno uresničevanje smernic in stališč najvišjega organa LZS. Sedanji družbeno-politični razvoj pri nas, kateremu daje osnovno obeležje ustavna razprava, tudi lovskim organizacijam in njihovim članom nalaga vrsto nalog. Vse bolj je prisotna ugotovitev, da

lovstvo postaja odgovorna dejavnost posebnega družbenega pomena pri varstvu divjadi in narave sploh. Nedvomno struktura lovstva pri nas zagotavlja nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v lovskih organizacijah, hkrati pa narekuje še aktivnejše vključevanje le-teh in njihovih članov v uresničevanje programa Zveze komunistov, Socialistične zveze delovnega ljudstva in Splošnega ljudskega odpora ter s tem v krepitev obrambne moči naše države.

Najpomembnejše delo izvršnega odbora v preteklem obdobju je bilo usmerjeno v priprave za sprejem novega zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravlja-

Nagovor predsednika LZS Lojzeta Briškija jubilantu Radu Pehačku

Govoriti o tovarišu Radu Pehačku ob njegovem 60. rojstnem dnevu je lahko pa tudi težko. Lahko zato, ker je njegovo življenje delovno bogato in ustvarjalno, in težko zaradi tega, ker mi je z besedami težko izraziti in zaobseči vse njegovo delo, prizadevanje in zasluge pri ustvarjanju in graditvi nove socialistične Jugoslavije.

Tovariš Rado pripada tisti slovenski in jugoslovanski generaciji, ki je nosila glavno breme v narodnoosvobodilni vojni in ljudski revoluciji, v izgradnji nove ljudske oblasti in novih družbenih odnosov.

Pred vojno je kot dijak in kasneje študent pripadal levemu krilu Sokola. Po okupaciji naše domovine se je kot mlad študent pridružil OF ter kot njen aktivist in organizator deloval na območju Logatca in Cerknice vse do odhoda v partizane. Tu je zaradi svoje hrabrosti in sposobnosti hitro napredoval in bil že leta 1942 komandant bataljona. Kasneje je postal komandant brigade, komandant divizije, načelnik korpusa ter bil ob koncu vojne komandant baze narodnoosvobodilne vojske v Bariju. Za hrabrost in velike zasluge pri razvoju parti-

zanske vojske je bil proglašen za narodnega heroja.

V spomenu borcev sodelavcev je Rado cenjen kot sposoben, preudaren in odločen komandant, hkrati pa kot skromen in dober tovariš, prežet s skrbjo za človeka.

Mladega generalmajorja nove ljudske vojske so po vojni čakale naloge pri nadaljnjem izgrajevanju moderne jugoslovanske armade. Opravljal je različne dolžnosti v generalštabu ter bil nazadnje komandant ljubljanske vojne oblasti. To in pa dejstvo, da je napredoval v čin generalpolkovnika, kaže na izredne vrline, ki jih je Rado pokazal v vojaški službi.

V vsem povojnem času je bil aktiven tudi na drugih področjih družbenega življenja, v družbenopolitičnih organizacijah in društvih. In ne nazadnje, še danes je zvest član lovske organizacije. Tudi na področju lovstva je opravljal vrsto pomembnih dolžnosti. Bil je predsednik beograjskega lovskega društva, član IO Lovske zveze Srbije, član predsedstva Lovske zveze Jugoslavije, podpredsednik in šest let predsednik Lovske zveze Slovenije. Odlikovan je z znakom, redom za lovske zasluge II. in I. stopnje Lovske zveze Slovenije, z ordeni za lovske zasluge I. stopnje lovske zveze Hrvaške, BiH, Srbije, Makedonije in s srebrnim znakom za

zasluge Zveze avstrijskih lovske organizacij.

Prepričan sem, da delim mnenje slovenskih pa tudi mnogih jugoslovanskih lovcev, če rečem, da je Radov prispevek za razvoj slovenskega pa tudi jugoslovanskega lovstva izredno pomemben. Zlasti velike so njegove zasluge za uveljavljanje novih sodobnih spoznanj pri varstvu in gojitvi divjadi ter za takšno vsebino dela in odnosov v lovskih organizacijah, ki bo vpeta v razvoj samoupravne socialistične družbe. Prav v zadnjih letih je bilo potrebno premagati prenekatero preživelo tendenco in težnjo ter oblikovati in razvijati nove poglede, uveljavljati nove oblike gospodarjenja, gojitve in notranjih odnosov. Tu je bil Rado vztrajen in nepopustljiv.

Vsi, ki z Radom sodelujemo, ga poznamo kot vedrega in dobrega tovariša, ki vztrajno, dosledno in z argumenti brani svoja stališča, za katera je prepričan, da so pravilna.

Zahvaljujemo se mu za njegovo plodno in ustvarjalno delo v lovu, z željo, da bi tudi v bodoče z enako zavzetostjo deloval v organih Lovske zveze Slovenije.

Ob njegovem življenjskem jubileju pa mu želimo še mnogo, mnogo zdravih in uspešnih let ter lovskega – dober pogled!

nju lovišč. Zakon mora na ustavnih in samoupravnih temeljih zagotoviti pogoje za učinkovito varstvo in gojitev divjadi in vsem zainteresiranim delovnim ljudem oziroma občanom omogočiti vključevanje v lovske vrste. »Osnovna načela LZS«, objavljena v oktobrskem Lovcu 1973, ki predstavljajo izhodišče za uresničevanje interesov slovenskega lovstva, so v dosedanjih razpravah dobila polno podporo. Seveda nas najpomembnejše in najodgovornejše naloge še čakajo. Upravni odbor pa se je v celoti tudi strinjal z ugotovitvijo, da so v lovstvu vse pogostejši negativni pojavi tehnokracije, birokracije in privatizacije lovišč, kar posredno negativno vpliva tudi na gojitev divjadi. Upravni odbor se je odločno zavzel, da je treba nosilce takih škodljivih pojavov onemogočiti predvsem z enotno akcijo vseh tistih lovskih organizacij in lovcev, ki se zavzemajo za demokratične in samoupravne temelje novega zakona.

Čeprav je predlagatelj novega zakona Izvršni svet SRS oziroma njegov Sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, se je izvršni odbor kot zastopnik interesov lovskih družin in področnih lovskih zvez aktivno vključil v izdelavo osnutka in kot izhodišče izdelal ter objavil »Osnovna načela«, ki v bistvu pomenijo tudi uresničevanje stališč zadnjega občnega zbora in družbene vloge sedanje samoupravne strukture v lovstvu. Upravni odbor je nadalje podprl predlog, da naj si izvršni odbor tudi v bodoče prizadeva za polno uresničitev teh načel, s tem da bi osnutek zakona uskladili skupno s predlagateljem še pred javno razpravo in pred razpravo v skupščinskih organih.

Javna razprava o osnutku novega zakona mora organizirano segati ne samo do vseh lovskih organizacij in članov lovskih družin, pač pa morajo biti LZS, področne lovske zveze in lovske družine aktivni nosilci razprave v naporih za pri-

Po svojem nagovoru in čestitki predsednik LZS Lojze Briški izroča jubilantu Radu Pehačku v znak priznanja darilo upravnega odbora LZS – umetniško sliko

dobitev širše družbene podpore pri uresničevanju namenov in nalog lovstva v bodoče. To pa hkrati pomeni še aktivnejše in konkretnejše vključevanje lovskih organizacij in njihovih članov v vse tiste družbene dejavnike, ki kakor koli lahko prispevajo k uresničevanju teh načel, torej od krajevnih skupnosti, občinskih skupščin pa do regionalnih in republiških družbeno-političnih organizacij in samoupravnih skupnosti, ki lahko posredno ali neposredno prispevajo h krepitvi mesta in vloge lovske organizacije.

Predsednik Briški je poudaril tudi pomembnost nalog lovskih organizacij in lovcev pri uresničevanju koncepta Splošnega ljudskega odpora. To področje je bilo doslej v lovstvu še premalo obdelano, postaja pa pomembnejši dejavnik pri krepitvi obrambne moči naše države.

Nedavno sprejeti zakon o orožju, ki dovoljuje nositi lovsko orožje samo članom lovskih organizacij, ne pomeni samo uresničitev naše zahteve, pač pa je tudi družbeno priznanje lovcev.

V pripravi je nov zakon o gozdovih, po katerem bodo tudi upravljalci gozdov dolžni skrbeti za naravne prehranske pogoje divjadi. Vsebinska sprememba zakonodaje v gozdarstvu se torej vključuje v splet pogojev za uspešnejšo gojitev divjadi, hkrati pa mora sodelovanje lovstva z gozdarstvom in kmetijstvom zaživeti s sklepanjem medsebojnih dogovorov in sporazumov na območju posameznih lovišč, bodočih lovskogospodarskih območij in republike.

Ob zaključku svojega referata je tovariš Briški poudaril pomembne uspehe pri izvajanju programa vzgoje, izobraževanja in propa-

Rado Pehaček se zahvaljuje za čestitke in izkazano priznanje

gande, od tečajev za lovske čuvaje, dopisne šole pa do ustanovitve fotokino kluba pri LZS in ureditvenih del v lovskem muzeju v Bistri. Dotaknil se je tudi problematičnih in nerešenih vprašanj v lovski kinologiji. Slabosti, ki smo jim priča na tem področju, po mnenju izvršnega odbora zahtevajo, da se lovska kinologija v Kinološki zvezi Slovenije vsebinsko in finančno samostojno opredeli.

Poročila delegatov področnih zvez

Sledila so poročila predstavnikov lovskih zvez o uresničevanju priporočil in sklepov občnega zbora LZS in o najaktualnejši problematiki na njihovem območju. Zaradi obsežnosti poročil objavljamo le najpomembnejše povzetke:

Jože Kuntarič, LZ Celje:

Vse lovske družine, 48 po številu, so v letu 1973 sklenile pomemben samoupravni sporazum o enotni gojitveni politiki za vse vrste divjadi in o enotni ureditvi nekaterih organizacijskih vprašanj. Samoupravni sporazum te vrste, ki je prvi v Sloveniji, v bistvu pomeni tudi izvajanje sklepov občnega zbora LZS.

Franjo Ledinek, predsednik LZ Maribor:

Izvajanje smernic in stališč zadnjega občnega zbora je pomemben proces, večina lovskih družin jih je vnesla v program svojega dela. Znotraj LZ je ustanovljena samo-

upravna interesna skupnost v Lenartu, ki je v bistvu oblika usklajevanja skupnih gojitvenih interesov. Sicer so zaživele (bazenske) skupnosti tudi v drugih predelih in uspešno sodelujejo z lovsкими organizacijami sosednjih zvez.

Franjo Bulc, predsednik LZ Novo mesto:

Večina lovskih družin dosledno izvaja priporočila in sklepe občnega zbora LZS. Povečala se je aktivnost članov lovskih organizacij v družbeno-političnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Opozoril je in hkrati zaprosil za pomoč pri preprečevanju vdiranja lovcev iz sosednje Hrvatske, kar je zlasti problematično na Gorjancih.

Ljuban Zadnik, predsednik ZLD Ljubljana:

Njihova zveza združuje 49 lovskih družin s približno 2000 člani, kar od izvršnih organov ZLD zahteva precejšnje prizadevanje za uresničevanje enotnih smernic in stališč ter gojitvene politike. Zavzel se je za enotno lovno dobo na divje race v vsej Sloveniji, brez ozira na lovne dobe v sosednjih deželah. Uspešno delujejo teritorialne bazenske skupnosti, ki so zlasti pomembne pri skupnem načrtovanju gojitve in odstrela. Vendar so težave tudi na tem in organizacijskem področju, ker so pristojnosti zveze močno omejene. Čimprej je potrebna druga izdaja Slovenskega lovskega priročnika, ena najpomembnejših nalog pa je korektura bonitiranja.

Alojz Arko, tajnik LZ Posavje:

Ob jesenski poplavi je bilo veliko škode v sicer najbogatejših loviščih. Podčrtal je uspešno sodelovanje z lovsкими organizacijami Hrvaške in sosednjih lovskih zvez, zaživel je tudi samoupravno dogovarjanje na posameznih območjih.

Ing. Bruno Skumavc, predsednik LZ Gorenjske:

Ustanovljena je samoupravna skupnost za gojitev jelenjadi, le v taki obliki je možna smotrna gojitev te divjadi tudi na Gorenjskem. Potrebna bi bila enotna merila za kaznovanje, ker se sedaj kazni za enake prekrške po lovskih družinah preveč razlikujejo. V zvezi s pojavom gamsjih garij v lovišču LD Kranjska gora je že ustanovljen poseben štab za sanacijo, ki sodeluje tudi s sosednimi lovsкими organizacijami Italije in Avstrije.

Franc Ilc, predsednik LZ Kočevje:

Lovske družine in gojitvena lovišča so sklenile samoupravni sporazum, ki zagotavlja smotnejšo gojitev divjih prašičev. Težave pa so v tem, ker nekatere lovske družine ZLD Ljubljana in LZ Novo mesto ne pristopijo k sporazumu, čeprav iz gojitvenih razlogov sodijo v to območje. Opozoril je na naraščanje kršitev zakona in na nedisciplino; zlasti v loviščih sosednjih zvez so bili primeri, da so streljali medveda in jelenjad na brakadah. Še pred sprejetjem novega zakona je treba določiti vsaj okvirne meje bodočih gojitvenih območij za veliko divjad in za smotrno gojitev upoštevati biološke zahteve, kar je sedaj zanemarjeno.

Ing. Milan Trafela, predsednik ZLD Ptuj:

Sklepe občnega zbora, z nepomembnimi odstopanji, v celoti izvajajo. Občutljivo pa je mejno področje s SR Hrvatsko, kjer pogosto ne upoštevajo lovnih dob.

Rado Pehaček med poročanjem delegatov; levo tajnik LZS Drago Šumak, desno predsednik nadzornega odbora LZS Ivan Cvar

Tako so npr. marca v lovišču Zelendvor, SR Hrvatska, še vedno lovili divje race, v drugem lovišču pa so dovolili italijanskim lovcem lov na zajce že avgusta. Predvidena je še ena gradnja kanala za novo hidrocentralo na Dravi. Potrebni bodo zaščitni ukrepi, da ne bo velikih izgub na divjadi, kakršne so bile po dograditvi prvega kanala.

Stanko Dolanc, predsednik LZ Zasavje:

Lovske družine po svojih članih aktivno sodelujejo v družbeno-političnih in samoupravnih organizacijah, saj večino članstva sestavljajo neposredni proizvajalci. Zaradi tovarn brez čistilnih naprav je Zasavje hudo prizadeto z zastrupljanjem okolja. Suši se drevje, prizadeta je tudi divjad. Potrebno je izvesti korekture bonitiranja. Precej je bilo storjenega tudi za izobraževanje lovcev, pogrešajo pa novo izdajo Priročnika.

Lovro Šuler, predsednik ZLD Gorica:

Pri izvajanju priporočil in sklepov občnega zbora LZS njihova zveza uspešno sodeluje s pristojnimi občinskimi skupščinami. Posebna pozornost je namenjena zaščiti divjega petelina, v zadnjih letih so doženi tudi pomembni uspehi pri gospodarjenju z divjimi prašiči po gojitvenih območjih, to velja tudi za druge vrste divjadi. Uspešno poteka naseljevanje muflonov, vendar naj bi z naseljevanjem te divjadi do nadaljnjega prenehali.

Janez Drvarič, predsednik LZ Prekmurje:

Najpomembnejši ukrep je popolna zaščita zajca v letu 1973, kar je bilo sprejeto z velikimi težavami in izvedeno z manjšo izjemo za Kompasovo lovišče v Petrovcih. Razveseljivo je, da je stalež te divjadi v porastu in se bodo tako lovišča opomogla od hudih posledic poplav. Težave so pri upoštevanju lovne dobe na divjo raco,

deloma tudi zaradi sosednje Hrvaške. V Prekmurju velja izjemno stanje zaradi stekline, doslej je bilo od 480 uplenjenih lisic kar 78 steklih.

Venčeslav Straus, tajnik LZ Idrija:

Lovske družine so zelo aktivne tako v organizacijskem pogledu kot v skrbi za divjad. Sklepe in priporočila občnega zbora LZS v celoti izvajajo, posebna skrb pa je usmerjena v delo z mladino in ohranitev okolja. Narašča tudi zanimanje za izobraževanje, zato se je povečalo število naročnikov Zlatorogove knjižnice.

Mirko Rajh, predsednik LZ Ljutomer:

Gojitvene obveznosti, sprejete na občnem zboru LZS, v vseh 3 družinah LZ Ljutomer v celoti izvajajo. Odstrel zajcev in jerebic so v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšali na polovico. Lovske družine soglašajo z dogovorjeno skrajšano lovno dobo na race. Letos je poplava že drugič prizadela precejšen del lovišč. LZS naj pospeši izdelavo testnih pol za lovske izpite.

Ing. Nikola Rajčević, predsednik LZ Notranjske:

Notranjska je izrazito področje z veliko divjadjo, ki zahteva čvrsto dogovorjeno enotno gospodarjenje na vsem območju. Pri tem se srečujejo z nemalo težavami. V teku je akcija za ustvaritev močne matične jate mlakaric na Cerkniskem jezeru.

Pismo poročilo LZ Gornja Radgona:

Sklepi občnega zbora LZS so za vse družine obvezni. Posebna skrb velja zaščiti zajca, katerega stalež je močno prizadet, to pa zahteva tudi odrekanje lovskemu turizmu. Problematična je lovna doba na divjo raco, ki je v sosednjih avstrijskih loviščih drugačna. Pripravljajo korekturo bonitiranja, zaradi spremenjenih naravnih pogojev.

Delegati lovskih zvez Bela krajina, Koper in Postojna se seje niso udeležili, tudi naročil niso poslali. Svoje poročilo je podal tudi nadzorni odbor LZS, ki je ugodno ocenil izvajanje delovnega programa izvršnega odbora in komisij LZS.

Opozoril je tudi na naraščanje obsega dela sekretariata LZS in je zaradi tega zlasti prizadeto strokovno delo. Pohvalil je upravljanje gojitvenih lovišč LZS. Zlasti lovišče Žitna gora je v preteklem obdobju obiskalo več delegacij lovskih družin, ki so bile seznanjene z izboljševanjem naravnih prehrabnih pogojev za divjad in z biološkimi načini preprečevanja škode od divjadi.

Poseben problem so dolžniki za knjige Zlatorogove knjižnice, saj kar 170 lovskih družin dolguje nad 10 starih milijonov, kar je velika ovira za tiskanje novih knjig. Nadzorni odbor je predlagal, naj bi naročanje in plačevanje knjig Zlatorogove knjižnice vodili podobno kakor za revijo LOVEC. Upravni odbor je ta predlog sprejel.

Rado Pehaček kot član izvršnega odbora LZS in predsednik njegove komisije za varstvo narave in okolja sodeluje v razpravi na seji upravnega odbora LZS
Fotografije v članku S. Busič

Razprava

Ob vprašanju zbiranja in razdelitve sredstev solidarnostnega sklada za pomoč loviščem severovzhodne Slovenije je upravni odbor vztrajal pri sklepu, da morajo vse področne zveze realizirati sklep o enoodstotnem prispevku od bruto dohodkov gospodarjenja v lov. letu 1971/72, vključno s saldrom gospodarjenja iz lov. leta 1970/71. Tako zbrana sredstva naj služijo za nabavo jerebic, katere bi spustili v prizadeta lovišča in to divjad v naslednjih letih popolnoma zaščitili.

Po informaciji predsednika finančno-ekonomske komisije LZS o izhodiščih bodočega zbiranja sredstev za financiranje skupnih nalog slovenskega lovstva (lovski sklad LZS) je upravni odbor ugotovil, da je bonitiranje najrealnejša osnova, vendar pa mora biti v naslednjih letih usklajeno s spremenjenimi naravnimi pogoji za divjad.

Znan je primer poškodbe, ki jo je povzročil medved Tereziji Kmetovi na Dolenjskem. Po soglasni ugotovitvi, da so vse slovenske lovske organizacije moralno dolžne v največji meri ublažiti posledice tega nesrečnega primera, je pooblastil izvršni odbor, da dokončno sklene o višini mesečne rente poškodovani, ki je ostala trajni invalid. Krivca pa je treba poiskati in najstrožje kaznovati; medved je bil namreč obstreljen s šibrami.

Upravni odbor je sklenil zbrati in proučiti ponudbe zavarovalnic za enotno, obvezno zavarovanje tujih

lovcev za škodo, ki jo povzročijo našim državljanom in njihovem imetju. Podobno zavarovanje bi tudi sklenili za primere poškodb divjadi na ljudeh.

Znaten del razprave je upravni odbor posvetil vse pogostejšim kršitvam zakonov in kaznovalni politiki rednih sodišč kakor tudi disciplinskih razsodišč lovskih družin. Primeri, ko je član lovske družine pred rednim sodiščem pravnomočno obsojen zaradi kaznivega dejanja kršitve zakona o lovstvu, a zoper njega lovska družina ne ukrepa, niso osamljeni. Brez dvoma je to absurden primer privatizacije in birokracije v lovstvu. Zaradi tega naj se LZS poveže z vsemi sodišči v Sloveniji in vodi pregled nad sodbami s področja lovstva. Po drugi strani so kaznovalni kriteriji po lovskih družinah zelo neizenačeni, ponekod celo ekstremni. Zaradi tega morajo zaživeti prizivna sodišča pri področnih lovskih zvezah, ki pa morajo imeti tudi usklajena izhodišča.

Član upravnega odbora, direktor gojitvenega lovišča Fazan-Beltinci ing. Aleksander Gergar je obvestil upravni odbor o tem, da zanimanje za vlaganje fazanov v Sloveniji občutno upada, tako da njihova fazanerija, največja v Sloveniji, znaten del fazanov prodaja na Hrvaško. V gojitvenem lovišču Fazan se bavijo tudi s komercialno zrejo divjih rac, ki so za odstrel godne že julija, zato se ne morejo držati sklepa občnega zbora LZS o lovni dobi na mlakarico. Vendar je upravni odbor LZS ugotovil, da

je bil sklep občnega zbora o tem jasen: tam, kjer divje race vlagajo, lahko začnejo z odstrelom že v začetku avgusta, vendar odstrel v avgustu ne sme preseči števila vloženih rac. Pričetek lova na mlakarico v juliju torej ni upravičen. Upravni odbor je ponovno poudaril, da je izvajanje sklepov oz. dogovorov obvezno. Odgovornost do tega naj se zaostri v največji meri, saj samoupravni dogovor moralno še bolj obvezuje kot administrativni ukrep. To je bistvo sedanjih in bodočih samoupravnih odnosov v lovskih organizacijah.

Ostale važnejše zadeve

Zatem je upravni odbor skladno z novim zakonom o javnem obveščanju sprejel temeljno vsebinsko zasnovano revije LOVEC in sklep o ureditvi izdajateljskih razmerij med revijo LOVEC in LZS. Po tem sklepu bo imel družbeni organ oz. izdajateljski svet LOVCA 12 članov, ki ga bodo v prihodnjem štiri-letnem obdobju sestavljali po en delegat LZ Celje, ZLD Gorica, LZ Kočevje, LZ Prekmurje, po en delegat Republiške konference SZDL, Planinske zveze Slovenije, Kinološke zveze Slovenije, Poslovnega združenja gozdno-gospodarskih organizacij in trije delegati uredništva in rednih sodelavcev LOVCA.

Upravni odbor Lovske zveze Slovenije je ponovno imenoval Toneta Svetino za glavnega urednika, Franceta Cvenkla pa za odgovornega urednika LOVCA.

Sprejete so bile tudi nekatere spremembe in dopolnitve Pravilnika o podeljevanju lovskih odlikovanj. Upravni odbor je soglasno potrdil obračun organizacije LZS in obračun lovskega sklada LZS za lov. leto 1972/73 ter pregledal poročilo o realizaciji letošnjega proračuna Lovske zveze Slovenije, iz katerega je razvidno, da se je finančna disciplina dokaj izboljšala.

Doseženi uspehi pri izvajanju sklepov, priporočil in gojitvenih ukrepov, sprejetih na zadnjem občnem

zboru LZS, naj bodo predvsem spodbuda za nadaljnje delo vseh lovskih organizacij, v katerih skrb za divjad postaja temeljno vodilo. Krepita naj se zavest in skupna odgovornost lovcev pri angažiranju na vseh družbenih področjih. Tudi lovci in lovske organizacije smo sestavni del vseh družbenih procesov, zato si prizadevajmo za nadaljnje razvijanje samoupravnih socialističnih odnosov.

Blaž Krže,
sekretar Lovske zveze Slovenije

zadnjih desetletjih (od 30-let dalje) formirale specialne lovske znanstvene in raziskovalne institucije (npr. Kalö, Zbraslav, Hanoversch Münden, Burgate, Manor). V Jugoslaviji poteka 20 let, odkar je v okrilju beograjske veterinarske fakultete pričela z delom t. i. grupa za naučna istraživanja u lovstvu.

Vse te in podobne institucije oziroma njihovi sodelavci – naši sodobniki so si postavili v svoje delovne programe: preučevati vrste divjadi in njih življenjski areal (biologija, fiziologija, patologija, sociologija, etologija, ekologija). To je že in bo še privedlo do določenih objektivnih spoznanj.

Tisti, ki hoče veljati v lovstvu za strokovnega delavca in ki dejansko to tudi lahko je, mora poznati ta objektivna dognanja znanosti in iskati ter najti pota in možnosti, da jih praktično uporabi. To je zahteva sodobnega lovstva. Slovensko (in jugoslovansko) lovstvo vsekakor teži za tem, saj drugače ne more in ne sme. Zakaj? Najprej je naša lovska zakonodaja prenehala gledati na divjad kot na »res nulus« in je postavila revolucionarno načelo: divjad je splošno družbeno premoženje. V novem zakonu o lovstvu gre naša družba še naprej in postavlja še dve načeli: divjad je nacionalna fauna in ima kot taka poseben družbeni pomen.

Organizacija in financiranje

Lovska zveza Slovenije (LZS) je na občnem zboru v Radencih (1971) in zlasti v Kopru (1973) dala velik poudarek večanju strokovnosti v lovstvu. Komisija za vzgojo, izobraževanje in propagando LZS je zato izdelala program lovske strokovnega izobraževanja; med drugim je programirala tudi profil, ki bi ustrezal izobrazbi na ravni srednje šole. Na tej osnovi je Inštitut za zoohigieno in patologijo div-

Prva generacija lovskih tehnikov

S. Valentinčič

Oktobra 1972 se je pričel prvi enoletni tečaj za lovske tehnike. Pred tem je bil v reviji Lovec razpisan vpis v ta tečaj. Priglasilo se je 190 kandidatov iz vse Slovenije. Glede na utesnjene možnosti ni bilo moč sprejeti v prvi tečaj vseh prijavitelcev, ampak le 60 in sicer po predlogu področnih lovskih zvez; drugi pridejo na vrsto v naslednjih letih.

Ob tej priložnosti naj predočim nekaj značilnosti tega tečaja, obenem pa napišem prvi skupini diplomantov na pot nekaj besed.

Kaj narekuje lovske strokovno izobraževanje

Dejstvo je, da je lovstvo stroka in to vse bolj zahtevna. Minevajo časi lova zgolj za pridobivanje mesa. Minevajo časi, ko je za to dejavnost zadoščalo biti samouk ali samo izročilo očeta-lovca, še bolj seveda pa tisti časi, ko se je s takim »znanjem« vedelo prav vse o lovu in lovstvu. Nastajata nova

stroka in znanost. Njun nastanek v širšem pomenu sicer ni najnovejšega datuma, saj datira klasična strokovna lovska literatura iz let okrog začetka našega stoletja (Olt, Ströse, Raesfeld itd.). Vendar ta ne temelji na znanstvenih dognanjih – objektivnih opazovanjih, eksperimentih, raziskavah, ampak pretežno na empiriji. Zares pravi razvoj lovske znanosti in na njej temelječe stroke je nastal šele v zadnjih nekaj desetletjih (v Evropi Bubenik, Borg, Strandgaard, Kurt, Krämer, Schröder itd. ter številni Amerikanci). To seveda ni prav nič čudno, če upoštevamo, da sta bila lov in lovstvo dolgo samo hobi, medtem ko sta po drugi strani zelo kompleksna snov, saj zadevata široka področja ekologije, populacije, fiziologije in patologije za veliko število živalskih vrst. Te pa niso privezane, niso torej človeku pri roki in je njihovo preučevanje v naravnih pogojih po eni strani zelo kompleksno, po drugi pa zelo komplicirano. Razvoj evropske družbe pa je tudi na tem področju zahteval napredek. Tako so se v

Zimska samota

Foto C. Pogačar

jih živali Biotehniške fakultete v Ljubljani izdelal program strokovnega šolanja lovskih kadrov. Ob tem smo ponovno ugotovili, da lovstvo pri nas nima nikakih strokovnih šol s specialnim programom samo za potrebe lovstva. Lovstvo kot predmet imajo sicer v takšni ali drugačni obliki le nekatere srednje in visoke šole drugih strok (gozdarska, veterinarska, biološka). Tako je bilo edino mogoče za začetek dopolnilno lovsko izobraževati kadre drugih strok, ki bodisi poklicno ali amatersko že delajo v lovstvu. Praktično je bilo edino možno izbrati obliko dopisne šole in je bila k organizaciji pritegnjena Dopisna delavska univerza (DDU) v Ljubljani. Vloge so bile razdeljene takole: LZS določi strokovni profil in šolanje financira, program izdelajo in tečaj vodijo sodelavci z biotehniške fakultete, tehnično

plat dopisnega šolanja pa prevzame DDU. Vsi trije partnerji so se v vsem dogovorili.

Sklenjeno je bilo, da se za kandidate zahteva dovršena srednja šola (šola II. stopnje) z zaključnim izpitom, opravljen lovski izpit in članstvo v lovski družini.

LZS je v celoti financirala predavanje, ki so jih prejeli kandidati po pošti, sami kandidati (oz. zainteresirane lovske organizacije) pa so nosili stroške za seminarje. V prvi enoletni tečaj je bilo vpisanih 60 kandidatov z naslednjo šolsko izobrazbo:

z visoko 13, z višjo 4, s srednjo 43. Pri kandidatih z visoko izobrazbo so prevladovali biotehniški profili (gozdarski inženirji, veterinarji), bili pa so zastopani še gradbeniki, strojni inženirji, filozofi. Pri srednješolcih pa so prevladovali diplomanti gozdarske srednje šole in

gimnazije, bili pa so tudi z ekonomske, veterinarske, kmetijske, prometne, tehniške in pedagoške srednje šole ter s strokovne šole za notranje zadeve in s srednje preparatorske šole. Štirje kandidati z višjo šolsko izobrazbo so dovršili višjo agronomsko, pravno in upravno šolo ter višjo šolo za socialne delavce.

Program

Obsegal je 5 predmetov:

Ekologija (14 ur predavanj, 16 ur seminarskega dela)

Populacija (20 in 16)

Divjad, poznavanje divjadi (30 in 16)

Gojitev divjadi in upravljanje lovišča (24 in 16)

Lov (12 in 16)

Bilo bi predolgo naštevati posamezne teme iz teh predmetov; bilo jih je 50, to je povprečno 10 na vsak predmet.

Za ilustracijo naj navedem samo teme, ki sestavljajo predmet Populacija: populacija in njene osnovne značilnosti (gostota, nataliteta, mortaliteta, struktura rasti), prostorska razporeditev vrste (teritorialnost, črednost), pojem socialnosti in osnove socialnega obnašanja, migracija, dejavniki rasti živalskih populacij, usmerjanje dinamike in strukture populacije, odnos roparica – plen.

Predavatelji za posamezne teme so bili izbrani med pedagoškimi, znanstvenimi in strokovnimi delavci, ki to tematiko poklicno obdelujejo in so priznani na tem področju. Razen tega je vsako napisano predavanje moralo skozi ustrezno strokovno recenzijo. Raven predavanj je do neke mere razvidna iz strokovnosti piscev, ki jih tu naštevam po deležu napisanih predavanj: dr. vet. Stane Valentinčič, redni profesor za patologijo divjadi in lovstvo biotehniške fakultete (BF), ing. gozd. Anton Simonič (oba Ljubljana), mr. biologije Jo-

Tovariši, ki so prvi uspešno opravili enoletno dopisno lovsko šolo

Adamič ing. Miha, Arko Alojz, Avsec ing. Oliver, Beer ing. Aleksander, Božič Ivan, Bregar Miloš, Černe ing. Alojz, Černe Janez, Črv Julijan, Dolinšek Filip, Drnovšek ing. Viktor, Felc Marijan, Frece Martin, Gergar ing. Aleksander, Goltnik Jože, Glušič Miran, Hafner Janez, Karba Stefan, Klemen Janko, Klemenc Andrej, Konečnik Maks, Končina Feliks, Kranjc Franc, Krasnov ing. Boris, Krivec Joško, Lampreht Mirko, Lanščak Franc, Lapuh Nikolaj, Lazar Igor, Mejak Jože, Mencinger Borut, Mlekuž Matija, Mlinarič Rudi, Mulej Jože, Namestnik Dane, Oražem Mirko, Pahor Stojan, Pangerl Jože, Pangerc Jože, Pečovnik Jože, Peršin ing. Feliks, Poje Alojz, Rož Branko, Rupar Anton, Stupica Stanko, Skok Franc, Šabec Janko, Štern Ivan, Vadnov ing. Henrik, Zdravec Viktor, Zapušek Darij.

sef Mikuška, mr. gozdarstva Jan Brna, mr. gozd. Djuro Nikolandić (vsi »Jelen«, Bilje), ing. gozd. Ivan Isaković (Jelen, Beograd), ing. gozdarstva Miha Adamič, kustos lovsko-gozdarskega muzeja Ljubljana, dr. biologije Kazimir Tarman, redni prof. za ekologijo živali na BF, dr. Vjekoslav Simčić, docent za bolezni mesojedov na BF, mr. vet. Stojan Popović (»Jelen«, Bilje), ing. agr. Lojze Černe, strokovni sekretariat LZS (Ljubljana), dipl. biolog Janez Čop, sektor za lovstvo IGLGS (Ljubljana), dr. gozd. znanosti Wolfgang Schröder, predavatelj lovstva na gozdarski fakulteti (München), Lado Švigelj, upravitelj lovišča Rog (Kočevje).

Skupaj napisanih predavanj je bilo 717 strani v 21 zvezkih, ki so jih udeleženci šole dobivali tedensko ali štirinajstdnevno. Predavanja, napisana v tujih jezikih (srbohrvaščina, nemščina), so bila prevedena v slovenščino. Vsak pisec je imel nalogo napisati predavanje v skladu z najnovejšimi dosežki in spoznanji znanosti.

Iz vsakega predmeta je bil na koncu dvodnevni seminar. Seminarje so vodili pisci predavanj in so bili za prvo skupino v Ljubljani, za drugo v Celju. V Ljubljani je dala na voljo predavalnico biotehniška fakulteta, v Celju pa tamkajšnja lovska zveza. Le zadnjega seminarja iz predmeta »Lov« iz tehničnih razlogov ni bilo. Na seminarjih so udeleženci pisali seminarske naloge, nakar je bila obširna razprava. Slušatelji so na seminarjih intenzivno sodelovali.

Zaključni izpit

Pogoj za pripustitev k izpitu je bil: opravljeni seminarji. S slušatelji se je vodstvo šole dogovorilo, da je dopuščen izostanek le na enem seminarju. Dva kandidata sta šolanje opustila, sedem pa jih je manjkalo dva- ali večkrat. Tako devet vpisanih v šolo ni imelo pogojev za

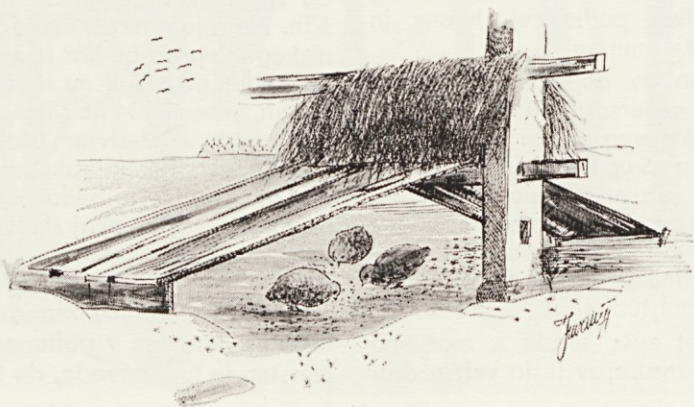
opravljanje zaključnega izpita. Pred komisijo (dr. Valentinčič, dr. Tarman, ing. Simonič) je torej 49 kandidatov 15. in 16. novembra 1973 opravilo izpit (2 pa iz upravičenega razloga nekaj dni kasneje). Po opravljenem izpitu sta jim predsednik Lovske zveze Slovenije Lojze Briški in dr. Stane Valentinčič podelila diplome. Zaradi še neurejenih formalnosti imajo te diplome začasni značaj, dokler ne bo rešeno vprašanje verifikacije strokovnega izobraževanja v lovstvu. To vprašanje pa je pri Lovski zvezi Slovenije že postavljeno na dnevni red; rešitev je v samoupravnem sporazumu vseh lovskih organizacij Slovenije o lovsko-strokovnem izobraževanju. Osnutek sporazuma je v pripravi.

Prvi generaciji na pot

Kot njen mentor ji želim izreči nekaj besed. Te pa naj ne veljajo le njej, ampak tudi naslednjim generacijam in tudi vsem tistim, ki jih hočejo poslušati.

Z opravljenim zaključnim izpitom vaše strokovno izobraževanje še ni pri kraju, ampak se šele začinja. Večina izmed vas je namreč šele sedaj spoznala razne zaključke mlade lovske znanosti. Seveda vam ni bilo mogoče dati vsega, ne samo zaradi obsežnosti snovi, temveč tudi zato, ker predavatelji vsega ne vemo. Tudi mi se še vsak dan učimo. Razen tega se pa tudi

tako imenovana lovska znanost razvija hitro. Najprej je pred vami 21 zvezkov skript, ki jih je treba še in še prebirati. Potem je literatura, iz katere so predavatelji deloma črpali snov, in je obsežnejša, kakor jo je bilo možno reproducirati v skriptah. Dosti virov so predavatelji našli že v predavanjih in bodo na željo vsakemu interesentu pomagali do njih. Poleg teh virov je še druga obsežna literatura, ki jo imajo Inštitut za zoohigieno in patologijo divjih živali BF, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije ter Lovska zveza Slovenije. Nadaljnje širjenje, poglobljanje in utrjevanje lovskostrokovnega znanja je torej prvi aspekt vašega dela. Drugi pa je – pridobljeno znanje posredovati lovcem in lovskim organizacijam. Oprti na snov v učnih skriptah kot tudi na drugo strokovno literaturo z objektivnimi pogledi na razna strokovna vprašanja – je vaša dolžnost prenašati znanje na lovce pri vašem strokovnem lovskem delu, s predavanji, bodisi priložnostnimi ali na tečajih za lovske izpite, končno pa tudi s pisanjem člankov v Lovca in druge edicije. Rezultati dela se že kažejo: v decembrskem Lovcu (1973) sta objavila svoja izredno dobra strokovna prispevka dva diplomanta enoletne dopisne šole. Le tako bo dosežen namen vloženega truda in denarja naših lovskih organizacij v strokovno lovsko izobraževanje.

O risih rodu Lynx

Boris Leskovic

Ko sem prebiral stare članke v reviji *Lovec*, sem med drugim zasledil tudi članek Toneta Kapusa »O risu v južni Srbiji«, v katerem piše, da se o tem roparju skoraj nič ne ve, posebno pa še, da so bili v tistem času veliki zoološkolovski spori o jugoslovanskih risih, predvsem o risih tedanje Vardarske banovine (Makedonija). Risov v Sloveniji do letos že dolga desetletja ni bilo. Bo poskus ponovno naseliti to divjad na Kočevskem uspel ali ne – je še veliko vprašanje.

Tone Kapus je v svojem članku tudi izrazil željo, da bi bilo dobro, če bi kdo o risih napisal kaj več na splošno, predvsem pa o determinaciji in razširitvi te divjadi po Evropi. Ne vem, če je kdo pozneje to storil. Odločil sem se, da bom jaz napisal nekaj o teh zvereh. Ker pa naj bi kot optimisti verjeli, da se bodo risi pri nas zopet zaplodili, moramo to žival poznati. V tem sestavku podajam razvoj in uvrstitev risov v živalski sistem, njihovo razširjenost, karakteristike, življenje, vrste, predvsem pa razlike med risi Lynx.

Risi spadajo po zoološkem sistemu v deseti razred sesalcev. To so zveri – (Carnivora), ki so po številu vrst na četrtem mestu, za glodalci, kopitarji in žužkojedci. Če pa štejemo po družinah, so zveri na tretjem mestu. Ker je ris eden izmed predstavnikov zveri, naj nekaj povem tudi o zvereh samih.

Med zveri štejemo: pse, mačke, medvede, male medvede (rakuni), kune (tudi podlasice), hijene in cibetovke (mungo).

Zveri so se pojavile v geološki dobi oligocenu, tj. 40 milijonov let nazaj. Štejemo jih za sorazmerno moderno skupino sesalcev. Zanimivo je, da pri študiju zveri naletimo na ugotovitev, da imata razreda »zveri« in »kopitarji« skupnega prednika. Pri zvereh imamo pred očmi tudi risa.

Ris kot zver spada k mačjemu rodu. Pravzaprav je to velika dru-

žina z latinskim imenom *Felidae*. Ni mogoče točno reči, koliko različnih vrst spada v to družino, pa naj se to še tako čudno sliši. Do sedaj je vpisanih le okrog 50 vrst, vendar marsikatera oblika ni še dovolj pojasnjena, glede evlucijskega razvoja in primerjalne anatomije. Za tako raziskovanje je potrebno dovolj mrtvega in živega gradiva, ki pa ga je le težko dobiti. Težkoče so tudi v tem, da marsikatera oblika enostavno prehaja v drugo. Vzrok temu je velika variabilnost barve, dlake in pigmentacije (vzorca). Mačke so razdeljene v 7 skupin, v velike mačke, srednje mačke, rise, afriške servale, južnoameriške jaguarunde in geparde.

Risi so debelušaste mačke, razmerno kratkega telesa, nekoliko dvignjeni v križu kot npr. puma in snežni leopard. Imajo precej visoke noge, neurejeno viseče naličnike, razločno prišiljene uhlje z dolgimi čopki in žarne oči. Šape so izredno močne, kremplji pa neverjetno ostri. Rep je večinoma kratek. Risov je znanih šest vrst, ki so sicer razširjeni po vsem svetu, razen v Južni Ameriki in Avstraliji.

Po naravi in značaju, načinu lova in življenja je ris prava mačka – krvoločna roparica, a človeku ni nevarna. Izogiba se ga, da je le kaj. Če pa je ranjen oz. v nevarnosti njegov zarod, je borben in napadalen, kar ne skriva niti pred človekom. Je tipičen nočni samotarski zalezovalec, ki preži na plen ob stečinah, napajališčih in pasiških. Najraje naskoči svojo žrtev z nizkega vejevja ali kar iz grmovja, od koder ga živali ne morejo zavohati, ne videti in ne slišati. Vzrok tej navadi je predvsem slab risov nos. Če žival pri naskoku zgreši, jo zasleduje le, če je hudo ohromljena ali če jo je v nekaj skokih možno doseči. Udarec s šapo dokazuje izredno moč, saj ris skoraj vedno žrtvi zlomi hrbtenico. Manjše živali usmrti z ugrizom v goltanec. Svojevrstna je tudi navada, da loči od

trupa glavo ubite živali. Trebušne votline ne odpira z zobovjem, ampak s kremplji, ki so ostri kakor nož. Na risovem jedilniku so naslednje živali: poljski in planinski zajci, jerebice, miši in drugi mali glodalci; veverice, podlasice in kune, jazbeci, divje mačke in lisice ter raznovrstne vodne in močvirske ptice. V sili pa napade tudi srno in mladega divjega prašiča.

Nekoč je bil ris zelo pogost v zahodni in srednji Evropi, vendar je sedaj skoraj docela iztrebljen. V Evropi danes ris živi samo še na severnem Švedskem, Norveškem in Finskem, v Karpatih in na Balkanu (Grčija, Albanija, Kosmet, Makedonija). V Sovjetski zvezi so se zaradi stroge zaščite zopet namnožili. Celo v bližini Leningrada niso več redki (Tratz). V južni Evropi (Španiji in na Sardiniji), v Mali Aziji in Perziji ter na Kavkazu živijo malo manjši, močnejše pegasti in z daljšimi dlakami na uhljih. Tudi v Sredozemlju so razširjeni, kjer se najraje držijo makije. Kakor se južnoevropski ris priključuje navadnemu risu, tako se tudi šibkejši rjavi ris navezuje na kanadskega risa, ki pa pripada istemu rodu kot evropsko-azijski ris. Če bi potegnili na karti severne zemeljske poloble črto od tihomorske obale Severne Amerike proti vzhodu, vzdolž južne kanadske meje do Atlantika in potem v Evropi od južne francoske meje prek Švice, Avstrije, Balkana do Kavkaza in ondod južno od Kaspijskega morja do Himalaje, potem pa dalje do Kitajske tihomorske obale, smo označili južno mejo velikanskega ozemlja, kjer so včasih živeli risi ali pa so še zastopani. Severna meja pa se nekako ujema z drevesno mejo.

V Aziji živijo risi še v velikem številu v zahodni Sibiriji, v Severni Mandžuriji ter na otoku Sahalinu. Ris je živel tudi pri nas v Sloveniji, vendar je konec prejšnjega stoletja izginil. Pri nas in tudi povsod tam, kjer ga sedaj ni več, so ga iztrebili lovci na kožuhovino in pastirji, ker

se včasih ris spozabi z napadom tudi na ovco ali kozo.

Veliko je bilo sporov glede determinacije in lokacije risov v Evropi. Osnovna stvar, kar naj omenim, preden opišem vrste evrazijskih risov, je, da vsi risi v Evropi – nekoč in sedaj – pripadajo rodu *Lynx*. Predstavniki *Lynx* pa so tudi v Aziji in celo v Severni Ameriki.

Navadni ris (*Lynx lynx*)

Sicer je maloštevilen, vendar prav ta ris živi še na Balkanu, v Karpatih, v severni Švedski, Norveški in Finski. Doma je prav tako v Rusiji, Sibiriji, Turkestanu, Tibetu, na Kitajskem, v Mongoliji, Mandžuriji in na Sahalinu. V Severni Ameriki sega do južne kanadske meje. Dolžina telesa je okoli 100 do 110 cm, rep do 20 cm, plečna višina pa 65 do 75 cm. Kožuh je gost in mehak, zgoraj pretežno rdečkasto siv, mešan z belimi lisami; nekatere rase so tudi živahno rdečkaste, srnje rjave, svetlo sive, skoraj belkaste; spodaj po vratu je bel, po telesu pa rdečkasto rjavo ali sivo rjavo do črno pikčast. Rdečkasti obraz mu obrašča dvodelna prišiljena brada. Znotraj beli uhlji se podaljšujejo v črn čopič. To je tipičen opis našega risa, vendar živali izredno variirajo zaradi prilagoditve na svoje okolje, ki ni vedno enako; tako v barvi kožuha kot tudi v pigmentaciji vzorcev.

V južni Evropi (v Španiji, na Sardiniji, v Grčiji) in v Mali Aziji (Perziji in na Kavkazu) je razširjen tudi južnoevropski ris (*Lynx pardina*). Dolžina njegovega telesa je 85 do 90 cm, rep do 15 cm, plečna višina 65 do 70 cm. V obraz je pretežno motno siv ter ima posebno čopičasta uhlja (to je zaznaven razloček) in gosto bradico. Večinoma se hrani z divjimi kunci in malimi glodalci, drži se pa bolj gorskih gozdov. Številčno je zelo oslabiljen, vendar še ne ogrožen.

V ozadju gora Peca

Foto M. Pečovnik

Poleg teh dveh risov naj omenim še rdeče rjavega risa (*Lynx rufa*). To je še poslednji ris, ki spada v rod *Lynx*. Ta sorodnik evropskih in azijskih risov živi vse od južne Kanade do Mehike, razširjen je po vsej Severni Ameriki.

Znanih je še 11 podvrst, ki se držijo v stepah, po gozdovih, v hribih in ob močvirjih.

Ta žival je torej prilagodljiva na različne biotope, kar tudi dokazujejo izredno velike variacije. Dolžina telesa je 80 cm, rep samo

12 cm. Plečna višina pa do 60 cm. Kožuh je zgoraj svetlo do rdeče rjav, bolj izrazito temno rjavo do črno lisast. Značilna sta širša, ne toliko ošiljena in čopičasta uhlja. Brada je bela in širša. Znotraj uhljev, okrog oči ter gobca ima bele lise. Lovi samo malo divjad.

To so trije predstavniki rodu *Lynx*. Mislim, da risov drugih rogov ni treba opisovati, pač pa naj omenim samo dva: puščavski ris (*Caracal caracal*) in po vsej verjetnosti serval (*Leptailurus serval*).

Robidje je pod snegom

Foto ing. R. Gašperšič

Republiška tekma po krvnem sledu na Koprskem

Ljuban Zadnik

Med Črnim kalom in Socerbom je bila 4. 11. 1973. XII. republiška tekma po krvnem sledu, katere pokrovitelj je bila Lovska zveza Koper in prireditelj Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP).

Prijavljenih in privedenih je bilo 12 psov: 5 brak-jazbečarjev, 2 hanoveranska barvarja, 2 istrska goniča, 2 resasta jazbečarja in 1 nemški kdl. ptičar. Torej lepo število psov za to izredno težko tekmo.

Uspeh tekmovanja:

1. Brin, JRHb 175, vodnik Alojz Mlakar, Škofja Loka, II. a ocena.
2. Coko, JRBj 2068, vodnik Rudi Kravanja, Stari trg pri Ložu, II. b ocena.
3. Cekin, JRJri 1263, vodnik Rudi Kravanja, III. a ocena.
4. Diana, RMGki 3581, vodnik Viktor Rijoz, Kocjančiči – Dekani, III. b ocena.
5. Bor, RMGki 1657, vodnik Jože Slavec, Dekani – Koper, III. c ocena.

Od ostalih sedmih psov jih šest ni bilo uspešnih, z enim je pa vodnik že pred tekmo odstopil.

Marsikdo bo rekel, da tekma ni uspela, saj je bilo uspešnih le pet psov in še od teh se nobeden ni uvrstil v I. nagradni razred. Toda zadeva je drugačna. Pogoji za dejavnost psov so bili izredno težki, saj ni bilo vlage niti na tleh niti v zraku. Kri se je že pri polaganju dobesedno posušila in zato je odajala zelo malo daha. Sledovi so bili položeni s pikljanjem 24 ur pred pričetkom tekme. Za približno 700 m sledu je bilo uporabljene 0,3 litra jelenje krvi.

Pohvalno je, da so bili vsi psi za to tekmo potrebno opremljeni. Toda stara napaka se še vedno ponavlja: vodniki na splošno ne znajo spustiti psa na sled. Vodnik že kaže psu nastrel, ko jermena še ni popolnoma razvil. S tem ovira psa pri njegovi koncentraciji. Nekoliko močnejši poteg za jermen na začetku sledu je lahko usoden za nadaljnje delo. Pes lahko poteg razu-

me kot kazen in ne kot vodnikovo nerodnost. Posebno je to kočljivo na starem umetnem krvnem sledu, bolj kakor na svežem prirodnem, kjer sta poleg krvi še dah divjadi in sveža poškodba tal.

Ker marsikdo ne pozna tekmovanja po krvnem sledu, naj ga opišem v poduk lovcem, zlasti pa vodnikom za naslednjo, XIII. republiško tekmo v letu 1974.

Vodnik psa odloži na mestu, ki ga določi sodnik. Način odložitve je prepuščen vodniku, toda najvišje se vrednoti, če je pes prosto odložen, torej neoprčen. Povelje za odložitve mora biti čim tišje. Vodnik nato odide k sodniku, ki mu pokaže nastrel; pes vodnika ne vidi. Na sodnikovo povelje vodnik ustrel in ostane na mestu še najmanj 10 sekund, potem odide k odloženemu psu. Psu nadene sledni ovratnik s slednim jermenom, ki naj ga razvije v polni dolžini. Ko pripelje psa na nastrel, ga spodbuja z »išči kri«. Če pes pripelje vodnika do položene divjadi brez sodnikove-

Z leve (tretji) Viktor Rijoz z istrijanko Diano, (četrti) Alojz Mlakar s hanoveranskim barvarjem Brinom, (peti) Rudi Kravanja z brak-jazbečarjem Cokom in resastim jazbečarjem Cekinom, (šesti) Jože Slavec z istrijancem Borom. Foto V. P.

ga posredovanja, je delo dobro opravljeno. Sodnik poseže vmes takrat, ko pes zaide daleč od položenega sledu in tudi vodnik po obnašanju psa tega ni ugotovil. Vodnika s psom pošlje nazaj na nastrel ali tja, kjer je pes zadnjikrat pokazal kri. Vsaka sodnikova intervencija zniža oceno; možne so največ tri intervencije. Če pes pride do mrtve divjadi, plen potegnemo še kakih 100 m naprej in ta del sledu mora pes izdelati povsem samostojno, ne da bi bil vodnik ob njem. Ko pride do divjadi, ocenimo obnašanje psa pri mrtvi divjadi. Velika napaka je, če pes divjad načne in jo začne trgati. Če pes divjad prime za vrat, jo strese in nato pusti pri miru, se mu to ne šteje v slabo. Važno je tudi, kako čuva divjad, če jo pusti vzeti tuji osebi ali ne. Toda pri celotnem tekmovanju je najvažnejša dejavnost psa na slednem jermenu od nastrela do položene divjadi, manj odložitvev in obnašanje pri mrtvi divjadi.

Pokrovitelj Lovska zveza Koper je s pomočjo vodje tekme Oresta Bordona in članov lovskih družin Rižana in Dekani tekmo odlično organizirala in tudi žrtvovala precej denarnih sredstev. Med številnimi gledalci – korona imenovanimi, ki so z zanimanjem spremljali tekmo, so bili tudi člani tržaškega lovskega kluba in predsednik LZ Koper.

Vodil sem sodniški zbor, v katerem so bili: Pavel Cvenkel, Tine Hafner, Jože Kristen, Jože Vester in pravnik Henrik Vadnov. Sodniški zbor je deloval brezhibno, tako v soboto pri polaganju sledov in tudi v nedeljo pri ocenjevanju.

Razglasitev rezultatov tekme je bila pri »Bobrih« v Rižani. Po zdravni nagovor sta imela predsednik LZ Koper Peter Pavlič in predsednik DLP Vladimir Pleničar. Poudarila sta potrebo po učenju psov za dejavnost po strelu, še zlasti po strelu na parkljasto divjad.

Vsi vodniki so dobili povrnjene potne stroške, uspešni vodniki pa tudi lepa praktična darila LZ Koper. Najboljši vodnik je poleg prehodnega pokala DLP prejel še pokal Kinološke zveze Slovenije in pokal Društva brak-jazbecar. Psi, ki so dosegli II. oceno, so dobili srebrno plaketo DLP, psi III. ocene pa bronasto plaketo DLP. Razvil se je prijeten lovsko-kinološki družabni pomenek, v katerem

so sodelovali tudi vodniki, ki s svojimi psi tokrat niso imeli uspeha, češ bo pa bolje v letu 1974. Spravševali so tudi, kje bo XIII. republiška tekma. Želeli so, da bi bila nekje pod Pohorjem ali pod Gornjanci, toda odločitev prepustimo pristojnim lovskim zvezam. Dosedanji pokrovitelji takih tekem so bile: LZ Slovenije, LZ Kočevje, LZ Gorenjske, ZLD Ljubljana, LZ Celje, LD Komen in LZ Koper.

Povsod preganjan

Ivan Drobne

Šepavec je preživljal že svojo sedmo zimo. Velika previdnost in izostrena čutila so mu pripomogla, da se je uspel toliko zim izogniti sovražnikom, od katerih je najhujši človek. Tega dvonožca, od katerega veje tako zoprni in sovraženi dah, je že mnogokrat srečal.

Prvo srečanje z njim je bilo najbolj boleče. Nekega poletnega dne se je igral ves skot na strmem pobočju pod visoko previsno skalo. Skrbne matere ni bilo doma in ljubka družinica se je precej oddaljila od brloga. Lisičke so se igrale in se vlekly za ušesa ter bevscale druga na drugo. Kdo bi takrat mislil na previdnost! Le Šepavec je legel na previsno skalo in se radovedno ogledoval po pobočju. Nekajkrat je hlastnil za vsiljivo muho, toda le toliko, da jo je pregnal. Njegovo gibčno telo je leno počivalo. Nenadoma je opazil pod sabo daleč na pobočju čudno prikazen, kako se nerodno vzpenja. Šepavec takrat še ni vedel, da je to človek in da odvraten dah veje od tega krutega bitja. Takrat je človek pod njim napravil čudno, za šepavca nerodno kretanje. Od njega je bruhnilo, oglušujoče udarilo ter se odbilo od skal in jek je odplaval daleč preko grap

in globeli. Zatem je še večkrat udarilo in Šepavcu se je zdelo, ko da je ozračje vzvalovalo od peklenkega truščca. Njegovi bratci in sestrice so obležali nepremično, le lisjacek se je umirajoč premetaval in vpil, da je šlo do kosti. Šepavcu so se razširile oči in mišice so mu ohromele od strahu, ki ga doslej še ni poznal. Vpitje je privabilo mater, ki se je v dolgem skoku pognala mimo Šepavca proti lisjaccu, da bi ga zaščitila, ne meneč se za nevarnost. Tudi tokrat je bruhnil ogenj in materino telo se je skrčilo od bolečine. Iz grla se ji je izvil predirljiv in obtožujoč krik. A zadušila ga je kri, ko je vdrla v sapnik, in mati je hropeč izdihnila. Šepavcu je popustila ohromelost in pognal se je proti lisičini mimo materinega trupla. Toda tudi sedaj je udarilo. Šepavca je zapeklo v sprednji nogi in roj šiber je neusmiljeno udaril v bližnjo skalo. Zavlekel se je v najbolj globok kot lisičine in telo mu je drhtelo od strahu. Tu v varnem zavetju je šele občutil bolečino in iz majhne rane na nogi mu je počasi kapljala kri.

Šele pozno ponoči se je priplazil na plan. Dolgo je prisluškoval ter preizkušal zrak, v katerem je visel vonj po smodniku in krvi. Postalo

mu je tesno in zopet ga je spreletel strah, da je pritajeno zacvilil. Zatem se je opogumil in otožno zabevskal. Toda odgovora ni dobil. Vse je bilo spokojno, le sova se je zlovešče oglasila v borovcih. Nagon mu je veleval, naj beži čimdlje od nesrečnega kraja. V zavetju noči se je odplazil v doslej njemu neznan svet. Osamljenost je bila hujša od bolečine in ohromelosti v nogi. Proti jutru je našel zavetje v podrasti in zapuščenem brlogu. Listje je šelestelo nad njim in gozd se je prebujal. Sedaj se ni več počutil tako osamelega.

Ta dan si ni upal nikamor. Šele ko je zopet padel mrak, je odšel za hrano. Noga ga sedaj ni več bolela, le kadar se je dotaknil tal, je občutil neznosno bolečino. Hodil je po treh nogah in tu in tam pobral hroščca ali ujel kobilico. Tako si je nekoliko potešil lakoto in se izmučen vrnil. Minevali so dnevi. Hujšal je in dlaka se mu ni več svetila. Rana se mu je sicer zacelila, a noga ni bila več gibčna; lahko je šepal.

Sla po življenju pa je bila močnejša od smrti in moral se je naučiti loviti in – moriti. Kljub temu pa je bil pogosto lačen, saj je bil Borovc z bližnjimi hribi skoraj prazen. Zato so bili njegovi pohodi dolgi. Dojel je, da je noč varnejša od dneva, saj ponoči ni imel sovražnika. Toda motil se je!

Neke noči je na križišču stečin zaznal tuj dah. Doslej še ni poznal vonja po železu, toda njegovi čuti so zaznali, da se s tem dahom meša tudi smrad po človeku. Zdrznil se je. Tedaj je zaznal vabljiv vonj po mesu, ki ga je vabil, a oni drugi ga je svaril, naj beži. Lakota pa je bila močnejša od strahu, vse dokler ni šavsnila jeklena past in mu odtrgala kožo s čeljusti. Šepavec je bežal, bežal je tudi še potem, ko ni bilo nobene nevarnosti več. Zviti človek ga je povesod preganjal.

Takrat je prvič v življenju gledal gozd v zlato rumenih barvah. Po-

tem je listje prekrilo gozdna tla, da je izdajalsko šumelo pod njegovimi šapami. Nato so se oblaki sklonili k vrhovom dreves in dolgo, dolgo je deževalo. Šepavcu se je zdelo, da je izgubil streho nad glavo, ko je gledal golo drevje. Zopet se mu je zavetje v borovcih zdelo najvarnejše, saj le-ti niso izgubili svoje zelene barve. Potem je postajalo vse hladneje. Velika, ponosna drevesa so stokala v vetru, ki se je podil preko reber in globeli ter nosil s seboj ledene kaplje.

Šepavec se je umaknil v svoje zavetje in lačen zaspal. Zjutraj ga je čakalo novo presenečenje. Ko je pogledal iz lisičine, je ostrmel. Sveža belina se mu je kar zarezala v oči. Grmovje je bilo upognjeno pod belo težo in smreke so molele kvišku kot zvoniki. Borovci so sneg najmanj občutili. Šepavec se je brž umaknil v luknjo. A začel se mu je oglašati želodec. Zopet je pomolil glavo iz brloga ter previdno preizkušal neverjetno čist in prijeten zrak. Strahoma je napravil nekaj stopinj v belino. Kako neslišna je hoja po snegu! Ko je uvidel, da beli kristali niso človekova ukana, se je urno spustil v dolino. Gosta podrast je skrila izdajalski sled, ki se je vijugasto vlekel od lisičine. Zima pa je bila za Šepavca tudi nekaj lepega, vznemirljivega, saj je sredi zime čas lisičjega ženitovanja. Tudi njega se je lotila sla po ohranitvi vrste. Ni vedel, da je njegov rod tako številen, saj se je lisičji klic ljubezni oglašal s pobohčij in iz globeli ter plaval preko grap in potokov. Tolikšnega vznemirjenja še ni doživel. Kako je zadržtel, ko se je oglasilo blizu njega otožno in hrepeneče. Ogenj v prsih se je vnemal in ga silil, da je bil neprestano na nogah. Niti na hrano ni mislil.

V luninem siju, ki se je odbijal od ledenih kristalov, je bilo nekaj veličastnega. S pobočja se je razlegel zajčji vek. On pa je bil še vedno sam. Kri mu je hitreje zaplala po

žilah, vznemirjenost in koprnjenje sta mu prežela slehernu vlakno, da je brezglavo stekel proti glasu. Saj tam mora biti lisica, ki je ujela zajca. Že sam ga je ujel in zajčje vekanje mu je ostalo v ušesih.

Tekel je naravnost proti glasu; ni obšel mesta, kakor dela star, previden lisjak. Tu nekje bi moralo biti! Ustavil se je za debelo bukvičo, prisluškoval je in opazoval. Vse je bilo spokojno. Nenadoma pa je zaškripal sneg in Šepavec je planil v tisto smer. Toda hkrati je že oglušujoč pok pretrgal tišino. Sika-joče kroglice so mu šinile nad glavo. Torej zopet človek, na katerega je skoraj že pozabil. Navpično je dvignil košati rep in že je izginil v goščavi. Še enkrat je bruhnil ogenj za njim, toda strel ga ni dohitel. Odslej se je izogibal tudi zajčjemu vekanju.

Tako je bilo prvo leto njegovega življenja polno presenečenj in spoznanj. A minilo je že več zim in Šepavec se je razvil v lepega predstavnika svojega rodu. Odtisi njegovih šap v snegu so bili večji od drugih. Telo je bilo dolgo, pokrito z zlato rumeno, lesketajočo se dlako. Košat rep se je le tu in tam dotaknil snega, kadar je prečkal kak rob. Človek je občudoval njegov sled in še bolj se je prizadeval, da ga ujame.

Njegova sedma zima je bila izredno huda. Visok sneg je prekrivala debela skorja, da še miši niso mogle na plan. V mrzlih, jasnih nočeh je pokalo drevje. Pogosto so se slišali klici divjadi v stiski, otožni in srljivi.

Na obzorju, kjer se vrhovi temnih dreves navidezno dotikajo neba, se je začrtal rahel sij. Dan ni bil daleč. Zvezde so ugašale na nebu in oster zrak se je Šepavcu zarezal v nosnici. Previdno je prečkal cesto in potok, potem pa se vzpenjal ob grapi navzgor proti lisičini. Predirljivo pivkanje ga je ustavilo. Globoko spodaj v grapi se je stiskal tropič srnjadi in si zaman prizadeval, da se izkoplje

Na pohodu

Foto ing. J. Černač

iz zameta. Živali so bile že skrajno izčrpane. Otožen in predirljiv njihov klic je šel do kosti, da se je lisjaku naježila dlaka na hrbtu. Vedel je, da so v objemu bele smrti in da jih čaka žalostna usoda. To mesto si bo ogledal čez nekaj dni! In njegove šape so neslišno drsele naprej po pršiču, ki je pokrival debel sren. To jutro se je s praznim želodcem vračal proti brlogu. Ob vznožju Borovca pa ga je ustavil prijeten vonj po mesu. Meseni koščki so ležali v snegu pod debelo, košato smreko, tik ob njegovi stečini. Toda tu je tudi človekova sled! Zato je previdno v loku obšel to mesto, se vrnil na stečino ter obstal. Dalj ko je stal, glasneje se mu je oglašal želodec. Vonj po hrani mu je privabil sline v usta in s počasnimi, previdnimi koraki se je vračal k smreki. Pred koščkom mesa je obstal, prisluškoval v nastajajoče jutro in preizkušal zrak. Telo mu je bilo napeto in pripravljeno, da se vsak trenutek požene in izgine v podrasti. Oprezno je pobral najbližji košček. Previdno ga

je otipaval z jezikom in preizkušal. Napeto je prisluškoval in obračal glavo. Toda nič se ni zgodilo. Pobiral je košček za koščkom in lotil se je tudi tistega zakopanega. Tedaj pa se mu je nekaj grenkega razlilo po jeziku, a zalogaj je že potisnil v žrelo. Strah mu je prežal sleherni vlakno, slutil je, da je nekaj narobe. V lahnem drncu se je namenil proti brlogu, plašeč se lastne sence. Zdelo se mu je, ko da ga nekaj preganja in zasleduje. Ni vedel, da je nanj padla zlovešča človekova senca. Korak mu je postal negotov in majav. Telo mu je pričelo drhteti in mišice so mu začele trzati. Vedno močnejše je drhtel, bil je negotov in loteval se ga je strah, kakršnega doslej še ni poznal. Noge ga niso več držale, prevrnil se je na bok. Vedno težje je dihal in prsni koš se mu je stiskal huje od more v blodnih sanjah. Čeljusti so se mu krčevito sklepale, dasi mu je primanjkovalo zraka. Telo se mu je napelo in skrčilo v loku. In tista ostra svetloba! Koli-kokrat se je veselil porajajočega

se dne, a sedaj mu je svetloba neusmiljeno rezala v oči in mu povzročala strašne bolečine. In govorica narave – škripanje drevja in lahen vetrič sta se sedaj spremenila v rjojenje in bučanje. Telo je postalo ena sama krčevita gmota in bolečina. Nenadoma je vse pojenjalo. Zopet je pravilno doživljal svet okoli sebe, zopet je sonce prijetno svetilo in veter se je igraval z vejevjem, okrašenim s tisočnimi kristali. Taščica je napovedala nov dan. Šepavec je poskušal vstati, toda noge ga niso ubogale. Hlastnil je po snegu, da bi si ohladil vroče žrelo. Toda gib mu je povzročil novo bolečino. Prihajal je zopet strah, oči so se mu razširile, sončni žarki so zopet rezali v oči, ki jih ni mogel zapreti. Zopet ga je objelo rjojenje in bučanje, zopet se je telo skrčilo v loku in prsni koš se mu je stisnil kakor v objemu ogromnih klešč. In ta strah, strah! Ta je bil hujši od bolečin in muk, hujši od bučanja vetra in dušenja, hujši od smrti. Šepavec pa niti noge ni mo-

gel dvigniti, niti zaječati. Vsak dražljaj, vsak gib je izzval novo bolečino, pomešano z grozo. Njegova čutila so bila do skrajnosti napeta in telo se je vilo in lomilo v strašnih krčih, noge so trzale in oči so videle samo tisto strašno slepečo svetlobo. Zatem je za trenutek vse pojenjalo in Šepavcu se je vrnil kanček razsodnosti. Bil je zmeden, od strahu in negotovosti. Bil je v objemu sovražnika, ki ga ni videl, zato je hotel čimprej od tod. Upognil je šapo, da se postavi na noge. A to je povzročilo, da je zopet začelo prihajati ono nevidno grozno iz daljave, se mu naseljevalo v telo ter mu prežemalo vsako vlakno. Zopet so mu telo spreleteli krči, ko da mu

bodo popokale kosti in se potrgale mišice. Prihajal je strah, teman in nedoumljiv. Telo se je zopet zvrlo v loku in mišice so mu stisnile prsni koš. Šepavec se je zadušil zaradi tetanične skrčitve mišic. Strihnin je tudi tokrat deloval izdajalsko. Njegovo ubijanje je bilo počasno, po obrokih.

Konec je bilo Šepavčevega trpljenja. Umiranje pa je trajalo dovolj dolgo, da se je sonce dvignilo nad vrhove temnih smrek. Svetloba je pozlatila belino in se ustavila na mrtvem Šepavcu. Zlato rumena dlaka je bila posuta s pršičem, oči pa so še vedno kazale sledove trpljenja in strahu. Drevesa ob njem so bila nema priča njegovega trpljenja...

»Kako je, Jozelj, kaj je s kapitalnim gamsom?« je s pokroviteljskim glasom vprašal Goldschmied. Dobrovoljno se je smejal in Jozlja z očmi premerjal. »Kaj je novega v revirju?«

»Vse je v redu, vse, gamsov je dovolj, snega malo, vreme je lepo in veter tak, kakor bi ga naročil,« je govoril Jozelj, kot bi trl orehe. Preden si je Goldschmied slekel debeli kožuh, je segel v žep in privlekel na dan veliko, lepo zavito škatlo cigar. Potisnil jo je Jozlju. Lovec se je zahvalil in se čudil nenavadni prijaznosti in dobri gospodarjevi volji.

Lovci so se na Zaslpu ustavili le toliko, da so odšli naprej nosači, ki naj bi shodili slabo prehojeno pot v kočo na Strme. Nato so krenili tudi sami. Jozelj je komaj še poklical Minko. Sama sta bila v izbi.

»Minka, pojdi v Robidje in povej Boštjanu, naj te dni ne hodi v goro! Prav nič jih nisem vesel, slabo slutnjo imam!«

»Bom, oče, takoj bom šla.« Razumevajoče in ljubeče je pogledal hčer in jo pogladil po laseh. »Gremo, Jozelj, gremo,« je v veži opozarjal Freljih in tolkel po tlaku z lovsko palico.

Pol ure za njimi je hitela Minka po gazi proti Robidju. Bala se je, da Boštjana ne bo doma. Ko pa je videla, da se iz kočice kadi, se je oddahnila.

Ko je prišla do kočice, je Boštjan pravkar odprl vrata. Upehana se je naslonila nanj:

»Da sem te le dobila, Boštjan!«

»Kaj pa je tako hudega?« se je oglasil Nek, ki se je že vso zimo držal pri Boštjanu.

Minko sta spravila k ognju in Nek ji je ponudil vročega čaja. Šalil se je, da so v njem take zeli, da zavre kri tudi v najostrejši zimi, in to celo pod smreko, kaj šele za pečjo.

Minki pa ni bilo za šale; povedala jima je, kaj je naročil oče in kaj so se menili lovci.

Lovčeva hči

Tone Svetina – ilustriral Štefan Planinc

XXIII.

Dvoje sani je brzelo v mrzlo zimsko jutro po sanincu, ki je vodil ob reki navzgor. Konji, ki jim je nozdrvi obelilo ivje, so hrzali. Belkast sopuh se je vlekel za njimi. Zvončkljanje kraguljčkov in glasen smeh sta motila tihoto v sneg zavite poljane.

Nad poljem so krožile lačne vrane. Sedale so na pot, brskale in se spet dvigale. Šele pred gozdom so se obrnile in odletele na vse strani.

Kmalu so prišli v strmino. Usopli konji so jo prhajoč počasi premagovali, unesli pa so se tudi gospodje na saneh. Razgledovali so se po dolini, ki je pravljичno lepa v zimski obleki ležala že precej globoko pod njimi.

V vasici se je pravkar prebudilo življenje. Metlasti dimi so pričali, da so gospodinje že na nogah. Izza grebena bele gore je lezel ve-

lik, rumeno rdeč pladenj, kot bi ga nekdo počasi porival čez rob.

Domačija na Zaslpu je pod skalnatim robom čepela še v senci, ko je zategel lajež naznanil goste. Tacek jo je ubral preko vrta, kot bi podil zajca. Kmalu je bil pri konjih. Revskajoč jih je spremljal, dokler se niso pred samotno hišo ustavili.

Jozelj je skočil k oknu: »Glej hudiče, kdo bi se jih nadejal k božiču!« Hitel je natikati čevlje, jermenček pa se mu je dvakrat utrgal. Jezno je robantil.

Gostje so že lezli s sani. Goldschmied, zavit v debel zimski kožuh, se je majal kakor star medved. Za njim je stopil v sneg major Schulze, z drugih sani pa se je skobacal debelušni veletrgovec Kaufman. Okoli vseh je skakal Freljih.

Preden si je lovec utegn timer zavezati čevlje, je bil Goldschmied že v veži. Jozelj ga ni pozdravil na pragu, kakor je bila navada.

Kleče je trdno pritisnil puškino kopito v rame in k licu in pomeril. Ostro oko in mirna roka sta naravnavala hladno cev

Boštjan se je zagledal skozi okno v sivino, ki se je začela zbirati nad gorami. Čelo se mu je zmrabilo in z obraza mu je zginila vedrina, s katero je sprejel Minko. Ozke ustnice so se mu napele, brazgotina na čelu se je pordečila.

Preblisnilo ga je: »Očetov morilec bo na lovu in Šepavca bodo ubili!« Iz najbolj skritega kota je rasel temen naklep, ki ga je popolnoma prevzel. Izpremenil se je v zapoved:

»Tega ne smem pustiti!«

Ko je Minka na Boštjanovem obrazu razbrala usodno odločitev, je zajokala. Boštjan pa jo je z vedrim smehljajem skušal pomiriti.

Oglasil se je Nek: »Bodi pametna! Kdo bo šel mešat sneg v skale! Saj ni neumen, da bo nesel glavo na prodaj!«

Minka pa je še rotila Boštjana, naj ji obljubi, da bo prihodne dni doma. Boštjan pa jo je objel in rekel: »Ne boj se, Minka! Res je lepo, da me je oče opozoril, tega ne bom nikoli pozabil.« Ko je spremeljal Minko proti domu, pa je nad slapom, ko sta se na robu gozda poslavljala, nenadoma vprašal:

»Minka, ali me imaš tako rada, da bi šla z menoj tudi daleč proč, če bi bilo treba?«

»Kamor koli, Boštjan!«

Ko je šla po gazi proti Zaslapu, je še dolgo stal in gledal za njo.

Ko se je Boštjan vrnil, ga je Nek začel oštevati:

»Mislil sem, da si že šel in me pustil na cedilu! No, povej mi, kako si se odločil?«

»Ponoči krenem! S soncem bom v Hudičevih kontah. Gamsa bom ustrelil, za ostalo se bo pa videlo.«

»Ne bom ti branil, da ne boš mislil, da sem strahopetec, toda, Boštjan, nekaj mi pravi, da danes ne hodi. Počakaj na boljšo priložnost!«

»Odločil sem se, Nek!«

»Poslušaj starega moža! Kadar sem kaj storil, ko me je nekaj svarilo, je bilo vedno slabo. Bojim se, Boštjan, in tudi dekle nekaj čuti.«

»Ne bodi tak, Nek, tudi ti si poln vraž! Saj veš, kakšne so ženske. Če bi se možje ravnali po njihovem, bi vedno čepeli doma!«

»Ehe, Boštjan, veliko jih je že zaneslo! Škoda je gamsa, res, star kozel je in tak, da malo takih! Toda več kot tvoja glava ni vreden! Pomisli, Boštjan, pet ali šest jih je, ti pa sam! In kakšno orožje imajo!«

Nek je skuhal ajdovih žgancev, toda Boštjan se jih ni dotaknil.

Nato sta legla, toda oči nista zatisnila.

Nek je poznal Boštjanovo drznost in srečo, toda sedaj se je bal. Sam proti šestim! Kako čuden je ta fant, je premišljeval, prostovoljno se podaja v nevarnost. Vedno ima rad tvegane stvari; nesrečen človek je!

Ko je na ognjišču ugašala zadnja žerjavica in se je skozi okno prikradla mesečina, je Boštjan vstal. Nek je vzdihnil. Na tihem je upal, da bo fant morda zaspal, čeprav mu to ne bi bilo podobno. Mrmral je:

»V življenju je včasih tako, da teko stvari kar same druga naproti drugi, pa naj se človek tako ali tako upira!«

Na tleh se je pretegnil Volkun. Zaspalo je dvignil glavo, pogledal gospodarja, vstal in se začel po njem vzpenjati. Boštjan je sedel na pručki in si obuval čevlje. Odrinil je psa, toda Volkun se ni dal odgnati, nemirno se je vrtel okoli Boštjana.

Neka se je pollašalo vedno večje malodušje.

»Boštjan, ali naj grem s teboj?« Ponudil se je, čeprav je vedel za odgovor.

»Nek, bolje je, da ostaneš doma. Prehuda bo zate, sam bom bolje opravil,« mu je dejal in se dobrohotno nasmehnil, nato pa še dodal: »Poslušaj, Nek, rad te imam kakor očeta. Obljubi mi, da se ne boš ganil iz bajte, dokler se ne vrnem!« »Saj ti obljubim, toda, kaj pa bo, če ti bo trda predla?«

»Ne boj se!«

Ko je Volkun začutil, da bo Boštjan odšel, je začel cvileče lajati. Neku je vzelo besedo in požrl je grenko slino.

»Kaj me tako gledaš?« je še rekel Boštjan in stopil iz kočice.

Nekaj posebnega je bilo v starčevih očeh.

»Morda pa ima prav!«

Jedek dvom je razklal Boštjana. Mislil je na starca in psa. Začutil je tesnobo, ki ruši mir in vero vase. Noge so mu postale na mah težke kot iz svinca!

»Zdaj pojdi!« si je končno odločno rekel.

ln je šel, toda miren ni bil. Ali ne slutiti nekaj takega kot žival, ki se umakne, preden lovec skrivi prst? Ali ni vse to kot namig, ki ga je na svojih nevarnih potih vedno ubogal in mu je zato šlo vse po sreči?

Toda okleval je le nekaj trenutkov. Spomnil se je očeta. Spomnil se je gamsa, ki bo padel ob sončnem vzhodu. Spomnil se je Minke, ki so mu jo hoteli vzeti. Temna volja je zavalovala v njem kot uničujoč požar, zanetila je sovraštvo in prezir, odplaknila trenutno slabost in ojeklenela naklep. »Pokazal jim bo, kdo je Boštjan! Več kot umreti ne morem!« Razum ni mogel zatreti silne strasti.

Vzela ga je gaz, ki je vodila v zasneženi gozd. Luna se je bleščala skozi zastor težke sivine. Pod nakovanci je škripal sneg.

Nek ni mogel zaspati. Pes je tekal po izbi, se zaganjal v vrata in mrežasta okna ter žalostno tulil. Prav tak je bil, kakor bi gorelo. Tako je starca vznemiril, da ni mogel vzdržati. Vstal je, se obul in odšel v noč.

»Moram mu pomagati! Če se spo-
primejo, ne vem, kako bo.«

Hlačal je po ozki gazi proti Zaplati, kjer je iz votle bukve povlekel svojo zarjavelo puško. Šele ko je začutil v rokah mrzlo cev, se je pomiril. Krepko je stisnil kopito:

»Če je tako, pa se udarimo!«

Veselo je bilo tisti večer v lovski koči na Strmeh. Goldschmied je bil sila dobre volje. Smejalo se je, da se mu je tresel podbradek, le Jozlja je večkrat nezadovoljno oplazil. Jozelj ni bil razpoložen, skrbelo ga je.

Opasan z belo cunjico se je vrtel okoli štedilnika in pekel omleti. Omleti so bili njegova posebnost. Kadar jih je pekel, je požvižgaval in jih spretno v zraku preobračal. Ta večer pa ni žvižgal.

Vesela družba je kmalu opazila lovčevu čemernost. Norčevali so se in ga silili z vinom. Jozelj pa je mislil na samotni strel in orla, ki je omahnil v višavi, na fanta, ki je snel gamsa Hermanu pred nosom, na grob pod Orlovo steno. Nič kaj ni bil prepričan, da Boštjana zjutraj ne bo v kontah.

Končno se je za Jozlja zavzel major Schulze. Bil je oficir v regimentu, v katerem je pred leti služil tudi Jozelj. Potrepljal je lovca po rami in začel smešiti Freliha, ki je namigaval, da se Jozelj boji divjih lovcev. Zjutraj sta bila namenjena nad Zaplato pod Ostri vrh, pa se je nadejal, da mu bo lovec pokazal dobrega kozla. Frelih bo vodil Goldschmieda na Šepavca v Hudičeve konte.

Goldschmied je bil zadovoljen, s Kaufmanom sta sklenila imenitno kupčijo. In Frelih, človek, vreden zlatega denarja! Iztaknil je izrednega gamsa! To bo trofeja, to bo nekaj za Dunaj! Še tistega potepuha se bo treba znebiti! Tako je prav! Zakaj bi si z njim mazali roke? Vojska bo. Major bo prav rad naredil majhno uslugo za gamsa, ki ga bo dobil jutri. Izposloval bo, da bodo Boštjana poklicali k voja-

kom! V sivo vojaško suknjo ga bodo vtaknili, ha, ha, ha, če ne bo šlo drugače! Kako čudovito življenje se še obeta!

Ob vinu so mu rasli svetli upi in smeli načrti. Čas je zlato, ha, ha, Jozelj pa se ob vsem tem drži čemerno! Pognal ga bo!

Zjutraj je bil prvi na nogah. Vino se je razkadilo in želja po izrednem gamsu ga je dvignila prej, kot je bilo potrebno.

V prvem svitu je bil Boštjan pod Hudičevimi kontami. Pregazil je nedotaknjeno belino od Belih meli. Dobra ura je že minila, odkar je krenil z dobro shojene lovske steze. Pod pečmi se mu je sren globoko udiral. Peklil se je do plazišča in stopil v široko, lijakasto grapo, po kateri se je začel vzpenjati. V pečeh so vetrovi omedli police in ponekod je bila strmina poledenela. Navezal si je dereze. Skalovje se mu je upiralo, zavračalo ga je. Jezen se je motovilil nad prepadi in se le počasi dvigal. Največ opravka je imel s pomolom, ki je vodil k robu kotanje, kjer je domoval njegov gams.

Na robu kotanje je sedel v sneg in se oddahnil. Srce mu je nemirno bilo, toda nevarnost ga je osvestila. Previdno je pregledal svet pod pečmi in pod seboj. Nič se ni zganilo.

Preden pa je zagledal gamsa, je minilo še nekaj časa. Šepavec je kot navadno izpod snega kopal redke bilke.

Boštjan se je potajil za zapadlo rušje. Ko je začutil v rokah hladno jeklo, je postal žalosten. Ni mogel razumeti, da je prišel ubiti svojega prijatelja. Gledal ga je in okleval. Toda premišljati ni smel več. Ko pa je pomeril, je mušica na sivo črnem kožuhu zaplesala. Ni se hotela prilepiti za pleče. Boštjanu se je oglasila vest: »Tudi ti si prišel, da bi ubijal! Nisi kaj boljši od onih! Zavist te je prignala! Prišel si, da boš hitrejši! Vrni se, od koder si prišel! Sedaj je še čas! Očeta

maščuj, z ubijanjem pa si ne nakoplji pogube!»

V rahlem vetru ga je stari kozel začutil. Nehal je kopati. Vznemirjeno je dvignil glavo in oprezal proti njemu.

»Kako bi bilo, če bi ga spodil? Saj ne bodo prišli več nadenj v te strmine! – Ne! Prišli bodo! Ubili ga bodo! Če ne danes pa jutri! Ne oklevaj, ne bodi slabič! Streljaj, če misliš streljati!«

Hladen veter je obliznil Boštjanu razgreto čelo, gams pa se je pogнал na škrbino, pod katero je kopal, in se lepo postavil.

Boštjan se je umiril in se odločil. Kleče je trdno pritisnil puškino kopto v rame in k licu in pomeril.

Ostro oko in mirna roka sta naravnala hladno cev. Konica mušice je počasi lezla po prvi nogi navzgor in se prilepila za pleče.

Mirno jutro v Hudičevih kontah je raztrgal pok. Odjeknilo je med zasneženimi rebri in se odbijalo ter zamiralo v prepadih.

Gams na škrbini se je zrušil, padel v kotanjo, se malo trkljal in na dnu ustavil.

Boštjan je vstal in se s počasnimi koraki bližal gamsu. Stari Šepavec je smrtno zadet ležal na dnu kotanje. V očeh mu je ugašal lesk. Obtožujoče je zrl proti visokim vrhovom, ki jih je narahlo barvalo vzhajajoče sonce.

(Pride konec)

Po lovskem svetu

Navadni plamenec, flamingo

Ivo Božič, dipl. biol.

»Prečudovit pogled na ‚belo-rdeče morje‘, ki se premika pred nami...«. Tako in podobno opisujejo srečanje z več deset tisoči flamingov, ki brodijo in si iščejo hrano v tem ali onem afriškem jezeru. Flamingov je samo četvero vrst in še od teh sta dve ameriški manj številni vrsti. Kar sam od sebe se človeku »vsili pogled« na celo »morje« flamingov, če steče beseda o teh pticah. Flamingo je ptica z zelo visokimi nogami, da lahko brodi po vodi, z dolgim vratom in nenavadno oblikovano glavo oziroma kljunom. Glava sama je majhna, kljun pa je velik in nenavaden. Kljun je dolg, z nekakšno grbo, ob robovih pa ima »resice« za precejanje vode, ki zaustavljajo drobno hrano (rakce, alge). Tudi z napol razpadlo organsko snovjo se plamenci zado-

voljijo (podobno kakor kiti), ki precejajo vodo, na »resah« (vosih) pa se jim ustavlja hrana. Kljun je rožno rdeč s črno konico. Perje je belo z rožnatim nadihom ter rdečim pasom preko peruti. Zelo visoke noge so rdeče. Flamingo je dolg do 1,3 m in težak do 3 kg. Samica je navadno manjša od samca.

Plamenec živi v Franciji (Camarque), kjer je kar močna kolonija z okrog 10 000 pticami, dobimo ga pa tudi v Španiji in sploh v Sredozemlju; pri nas ga ni. Poleg tega živi tudi v Indiji, Afriki, redkeje v Veliki Britaniji in na Finskem.

Plamenec je družabna ptica, saj tudi gnezdi v številni koloniji. Sosedje se sicer včasih »sprejo« zaradi gradiva za gnezdo, sicer pa žive mirno v koloniji. Često vidimo, kako flamingo stoji na eni

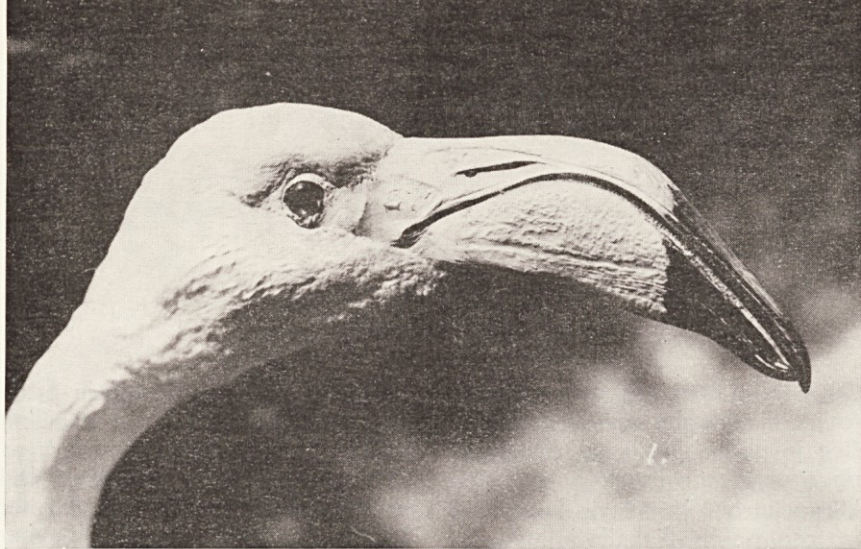
nogi, drugo pa skrči, kar je prav zanimivo. Plamenci lete v značilni obliki klina oziroma poševne črte. Kakor je sicer plamenec lep in eleganten, »pokvari« ta vtis, ko se oglasi s trobentanjem ali hripavim gaganjem.

Plamenčeva hrana so rakci, alge... Prav zanimivo je videti flaminga, ko išče oziroma preceja hrano iz vode. Kljun potopi v vodo tako, da je zgornja polovica kljuna spodaj, spodnja zgoraj, pri čemer se prestopa na mestu, da z dna prepodi rakce. To zbrodeno vodo potem preceja skozi kljun tako, da voda odteka, hrana pa se nabira na ploščicah, resicah ob robu kljuna. V stiski se flamingo zadovolji tudi z organskimi snovmi v blatu. V ujetništvu plamenec uživa tudi drugo hrano, npr. žito, vendar izgubi rdečo barvo. Če pa dobiva rakce, se mu rdeča barva zopet povrne. Iz tega lahko sklepamo, da so rakci neobhodno potrebni za njegovo rdeče perje (baje imajo rakci v sebi barvilo – karotin).

Plamenec nikoli ne sede na drevo. Ima tudi samo tri prste. Plamenca vedno vidimo ob vodi ali v vodi.

Število flamingov v področjih, kjer žive, ni majhno. Se pa močno zmanjša v času, ko te ptice menjajo perje – naenkrat menja vse perje in je zato nesposoben za letenje, kar izkoristijo razni njegovi sovražniki. Vendar te izgube ob menjavi perja niso tako tragične, saj novi naraščaj pokrije izgubo in kolonija je spet polnoštevilna.

V času menjave perja se flamingo rešuje z begom in celo s plavanjem. Predvsem pa ga rešuje številčnost njegove vrste. Če npr. kolonija šteje 100 000 ptic, v času menjave perja jih propade ca. 30 000, novega naraščaja je okrog 60 000, pri čemer ga okrog pol propade in tako je število v koloniji približno vedno enako. Flamingo »brani« torej svoj obstoj s številčnostjo in ni ogrožen; prava nevarnost bi nanj lahko prišla samo s strani človeka.

Glava navadnega plamenca (*Phoenicopterus ruber roseus*)

Foto I. Božič

Plamenci gnezdiijo v koloniji, kjer je gnezdo poleg gnezda. Gnezdo je nekaj 10 cm visok griček iz blata, v katero znese samica praviloma eno jajce. Samec in samica se pri valjenju menjata, dokler se po 30–32 dneh ne izvali mladič. Nanj preži nešteto nevarnosti, od ujed, roparskih galeb, in precej mladičev kmalu konča svoje življenje. Roparski galebi (govnačke) so pravi mojstri, kako staršem ugrabiti mladiča. Pri prehranjevanju mladičev je vprašanje, če starša res hranita le svojega mladiča, če ne tudi tujega. Mladič se namreč kmalu po izvalitvi skobaca

iz gnezda in se potika okoli. Možno je torej, da je valjenje res skrb staršev, prehranjevanje pa skrb »skupnosti«. Po drugi strani pa je možno, da starša prepoznata svojega mladiča, recimo po glasu, zunanosti. Človek teh malenkostnih razlik ne zazna, odrasle ptice te vrste pa imajo verjetno tak čut. Mladiču je vseeno, kdo ga hrani, važno je, da je sit. Mladič, ki je »stalno lačen«, starše prav »oblega« ter je večkrat tudi njim dovolj tega »sitnarjenja« in se odstrani. Nekaj podobnega lahko vidimo pri domačem golobu, kjer mladič starše stalno nadleguje in leta še za njimi, ko se mu umikajo. Odrasla ptica »čuti«, koliko hrane potrebuje mladič, mladič pa ne.

Ali plamenec najde svoje gnezdo v tej ogromni gnezdilni koloniji? Prepričali so se o tem. Tudi nekatere morske ptice, ki gnezdiijo v koloniji, dobro »vedo«, katero

gnezdo je njihovo in kje ga imajo. Ptici so npr. gnezdo oziroma jamico z jajci zasuli s peskom, a je ptica sedla točno tja, kjer so bila zasuta jajca. Iz tega sklepamo, da tudi plamenec najde svoje gnezdo v še takšni »gneči«, kar mu omogoči poseben čut.

O škodi, ki bi jo povzročal plamenec, ne moremo govoriti. Prav tako ne o lovu na plamenec, vsaj kar se rezervatov tiče. Zanimivo je, da so flamingi omejeni le na nekaj področij na zemlji, kjer pa so precej številni. Prav številčnost je flamingu glavno orožje v boju za obstanek vrste. Žal se je človek že tudi »izkazal« pri redčenju flaminga – najbolj rdečega flaminga.

Flamingo ni ptica naših jezer in zato tudi ne moremo govoriti o njegovi zaščiti. Pri nas je bil doslej dobljen le en sam primerek in sicer novembra 1970 v Martinji vasi pri Veliki Loki na Dolenjskem. Prav zanimivo je, da so bili trije »posebneži« (ovratničarska droplja, stepska priba in plamenec) dobljeni na Dolenjskem.

»Rdeče-belo morje se je vznemirilo in s hrupom dvignilo ter preletelo oddaljeni konec jezera, nam pa je ostal le spomin na prečudovit prizor ob pogledu na živo rdeče-belo morje...«

Navadni plamenec

Odmiranje »gvano ptic«

Ob zahodni obali Južne Amerike povzročajo pasatni vetrovi morski tok, znano Humboltovo strujo. Ta mogočni vodni tok je okoli 200 km širok in teče z 10 km hitrosti na uro proti severu do nekako Panamske ožine, kjer ga sprejme topla struja in ga poganja naprej, da se končno zgubi v Severnem Pacifiku.

Ta mrzla struja je izredno bogata

s solmi in fosfati ter najbogatejša s planktonom, kot glavno hrano nepojmljivim množinam sardelic, ki omogočajo življenje milijonom morskih ptic. Samo na majhni skupini skalnih otokov pred obalo v južnem Peruju, imenovani Gvano otoki, gnezdi kakih 12 milijonov ptic. Vsak ptič ujame dnevno povprečno 400 gramov rib in od teh izloči 43 gramov iztrebkov-gvano.

Dnevno je to preko 500 ton ali 50 tovornih vagonov gnoja, za katerega je potrebnih 480 vagonov sardelic.

Topla morska struja na območju Paname okoli ravnika, ki Humboltovo strujo potiska proti zahodu v Pacifik, pa vsako leto proti koncu leta udari proti jugu. Nekako na vsakih sedem let je ta prodor posebno močan in seže daleč v obale Čila. Tedaj se temperatura morja zviša od 15° C na 25° C, kar povzroči, da plankton pretežno odmre. Posledica tega je, da zginejo sardelice in ptice, oropane hrane, v milijonih poginejo. To je razloga za dolgo časa zagonetno odmiranje ptic, ko jih ostane le četrtnina od prvotnega števila. Ko pa se topli tok umakne in se znova pokažejo oblaki sardelic, se v dveh, treh letih številčnost ptic zopet izravna na prvotno stanje.

Že Inki so spoznali vrednost ptičjega gnoja, s katerimi so gnojili svoja terasasta žitna polja v Andih. Zato so bili ptice strogo zaščitili in ubijalce teh ptic že pred 1000 leti kaznovali s smrtjo. V ogromnih plasteh tega gnoja so našli predmete, ki pričajo, da so ljudje že pred Inki (pred 2300 leti) izkoriščali ta gnoj za svoja polja.

To bogastvo pa so Američani in Evropejci odkrili šele pred dobrimi 100 leti. V konkurenčnem boju so začeli izkoriščati tisočletja stare in preko 40 metrov debele sloje gvana, ter ga v kratki dobi razpeljali na milijone ton po vsem svetu. Zgolj z majhnih otokov enega dela skupine Gvano otokov so v 20 letih odpeljali 10 milijonov ton gnoja. Še pred koncem preteklega stoletja so v 40 letih zginile ogromne plasti gvana, hkrati pa tudi 90 % ptic, ki bi mogle ustvarjati novi gnoj.

Brez obzira na čas gnezdenja se je delo nadaljevalo vse leto, tako da se je mogel le majhen del ptičev razmnoževati. Z dosegljivih gnezdišč so pobirali tudi jajca in

Razne vrste morskih ptic – med njimi kormorani in pelikani – so tako imenovane »gvano ptice«

jih v sodih pošiljali v tovarne za pridobivanje olja.

Šele na prehodu v sedanje stoletje se je perujska vlada zavedla, da zginja njeno največje naravno bogastvo in je podpržavila izkoriščanje. Poskrbela je, da se je številčno stanje ptic popravilo in je za gnezdenje izmenoma zaščitila del otočja s prepovedjo obiskov. Ker so se za časa neprestanih izkoriščevalnih del kolonije ptic naselile na obrežje celine, so jih ogradili z zidovi in zavarovali pred lisicami, potepuški psi in mačkami ter nabiralci jajc. Posebno dobro so se na novo razmnožile razne vrste kormoranov in pelikani.

Do pred kratkim so gvano ptice prinesle državi milijone in so bile med najvažnejšimi viri dohodkov.

Na dobro zasedenih mestih so lahko na leto odvzeli do 10 cm debelo plast gvana. Toda danes se številčno stanje ptic skoraj ne more več popraviti. Sodobni načini odlova rib so hitro zmanjšali roje sardel in se še stalno krčijo. S tem je ogroženo največje zbirališče ptic na svetu. Medtem ko ptice nikoli ne polove rib čez mero, si človek v tekmi za dobičkom ne stavlja meja. S tem se ruši biološko ravnotežje in ribje jate se krčijo bolj kakor v najhujših letih lakote.

Kosmos 9/73 – M. Š.

Lovski veteran

Lenart Zupan

Prek pol stoletja je nimrod naravo ljubil – mikal ga je lov. S srčnim čutom do divjadi: za gojitev in pomoč v sili – je levji delež bil njegov. S puško si je vzel le-to, kar narodi v škodo ni biló.

A zdaj, ko lovski veteran onemogel je pod težo let, mu trudne so noge, opešano srce,

za pot v naravo in na lov le prazne, nezmogljive so želje. Ostali so le zgolj spomini, a še ti mu vedno bolj bledé.

Poleti, v sončnih lepih dneh, pred hišo svojo sam sedi in z grenkimi občutki pogled v daljavo mu hiti, kjer so gozdovi, hribi in gore, kamor zdaj lahko samo v mislih gre.

Pozimi, ko ob gorki peči revmatične si ude greje, pogled na steno mu uhaja na priljubljene trofeje: pri najdražji, z odličjem, se zamakne – v duhu jo objame in ob spominu doživetja iz oči mu rosni – solza kane.

Lovski oprtnik

Živega so jedli črvi!

Zgodilo se je julija 1973. Naš lovec Marjan P. iz Zg. Zabukovja se je odpravil po opravkih v Trebelno, pa ga je poklical sosod R. N.: »Pojdi sem, boš nekaj videl!« Marjan stopi k sosеду, ki je od Marjanovega doma že precej oddaljen, in blizu njegove hiše ob gospodarskem poslopju zagleda živega srnjaka, ležečega v travi, z glavo pokonci. Toda na čelu okrog rogovja oziroma krone je imel za 3–4 prste široko rano prav do lobanje, polno črvov in muh. Od srnjaka je prihajal gnusen smrad. Marjan je takoj videl, da srnjaku ni več pomoči. Soseda je prosil za nož in žival takoj rešil nadaljnjih muk.

Ko mu je otrešel črve in ga obrnil, je opazil, da ima tudi pod stegnom zadnje leve noge veliko gnijočo rano, tudi polno črvov. In drugod po trupu so muhe že zalegle jajčeca, da je izgledalo, ko da je srnjak posut s kupčki žaganja.

Potem je Marjan poklical še mene, da sem srnjaka fotografiral. Ugotavljala sva vzrok srnjakove tragedije. Vse je kazalo, da ga je nekdo obstrelil, s kroglo. Najbrž ga je streljal v trenutku, ko se je srnjak lizal po trebuhu ali pa pasel s tako obrnjeno glavo, da ga je krogla hkrati oplazila po glavi in zadela v nogo. Marjan je srnjaku vzel močno, lepo rogovje, do kraja izmučeno truplo pa po ogledu pristojnih članov LD zakopal.

Lovska družina je še pozneje iskala krivca, a ga ni našla. Pošten, pravi lovec bi ranjenega srnjaka vsekakor moral iskati in poiskati. Toda nikogar ni bilo k starešini po psa, večšega dela po krvnem sledu. Od strela pa do dne, ko je ubogi srnjak prišel k sosedom hiši, je moralo miniti vsaj štirinajst dni. Ne smem pomisliti, kakšne bole-

čine je imel, da je tako rekoč prišel človeka prositi, naj ga reši gorja.

Primer ponovno opozarja lovce, kaj je njihova dolžnost pred strelom, še bolj pa po strelu. Važno je torej, kako stoji divjad in kam pomeriš, ko streljaš. Vsak lovec mora tudi poznati znake, ki jih nakaže v različne dele telesa zadeta žival. Neoziraje se na te znake pa mora lovec po vsakem strelu, če divjad ni padla v ognju, ugotoviti, ali je žival ranil in ranjeno tudi poiskati.

Leopold Pavlin,
LD Trebelno

Pred merjascem šestkrat na drevo

V soboto, 22. decembra 1973, je bil v lovišču pri Polomu večji lov na divje prašiče. Drugi pogon je bil v revirju Gmajne. Lovovodja je postavil strelce na stojšča in gonjači so začeli pritiskati. Kmalu so dvignili prašiče. Bukanje je bilo sicer že pri kraju, toda močan, star merjasec se je še vedno zadrževal pri tropu.

Začelo je pokati. Prašiči so skušali predreti polkrog strel-

cev v sredini. Merjasec z dvema lanskima, nevoščima svinjama se je poskušal izmuzniti po največji goščavi. Toda tovariš S. V. je z odličnima streloma položil na dlako obe svinji, eno za drugo. Oprezni merjasec je odskočil in iskal izhod na skrajnem desnem krilu strelcev. A tokrat so njegova čutila prepozno zaznala nevarnost. Ko je iz goščave pokazal svojo mogočno glavo in prsi, je jeknila lovovodjeva risanica. Zadet v pleče se je vrgel nazaj v gosto podrast. Naprej ne, tam so puške, mu je veleval njegov bistri instinkt. Po stari preizkušeni prašičji taktiki počakati v varstvu goščave, preudariti z bistrimi prašičjimi možgani in z nosom preizkusiti zrak!

Toda vpitje gonjačev in udarjanje s palicami ob debela se vse bolj bliža. Hiter je bil sklep v mogočni, spoštovanja vredni butici: Gonjači so tisti, ki so ga nagnali puškam naproti! Ti so krivi njegove pekoče bolečine! Vedno bliže in bliže prihajajo. Njihovo vpitje mu razburja kri in ščetine na hrbtu se mu sovražno naježijo. Od jeze in bolečine mu tiščijo pene iz gobca, oboroženega z močnimi čekani. Kakor v

zasedi čaka, da obračuna z zlim bitjem na dveh nogah. Ko se med vejevjem pokaže gonjač s palico v roki, merjascu po ranjenem telesu zagori srd in plane v naskok. Toda krogla v telesu kakor da mu je zvezala noge. A še zbere moči, vendar je gonjač Tone Škufca iz Poloma urnejši in prej na hrastu kakor merjasec pod hrastom.

»Jož, pamagajte, prešič, jož kolikšen merjasec! Na pomoč!« je kričal Tone v rogovili, merjasec pod njim pa je s čekani besno obdelaval deblo. Čim bolj se je drl gonjač na drevesu, tem srditeje je spodaj šklepetal merjasec s penečim se gobcem.

Medtem je Tonetu že hitel na pomoč njegov brat, gonjač Drago. Toda presneto se je motil, da bo kar z gorjačo nagnal napadalca. Veper je pustil Toneta na hrastu in se pogнал za Dragom. Ta je pa boljši tekač kakor plezalec, zato je raje pokazal podplate in namesto Toneta klical na pomoč.

»Če je Drago pomagal meni, moram tudi jaz njemu,« je hitro sklenil Tone, skočil s hrasta in hajdi na pomoč. Toda samo enkrat je zaklical in merjasec se je obrnil zopet proti njemu. Tonetov predirni glas je moral iti

Živega so jedli črvi

Foto L. Pavlin

merjascu od sile na živce. Samo nekaj trenutkov in Tone je bil že na drugem hrastu. Tokrat je komaj odnesel zadnjico. Merjasec je tako besno tresčil z rilcem ob deblo, da si je oddrotil čekan.

Tonetov »pamagajte« je spet odmeval po goščavi. Zopet je pritekkel na pomoč brat Drago in drugič se je ponovilo prvo dejanje. A ne samo drugič, še tretjič, četrtič in petič! Z bliskovito naglico! Tone je pri tej predstavi splezal kar na šest dreves: na štiri hraste in dve bukvi! Častna beseda! Pri zadnjem dejanju je sodeloval še gonjač Franc Pirnat in trije lovci, ki so s slabše ali bolje pomerjenimi strelji končno prevrnili merjascu pod bukvi, na kateri je trepetal gonjač.

Ko je po lovu Tone na vrtu pred lovsko kočjo na Seču prizadevno obračal svojo zadnjo plat k ognju, sem ga previdno vprašal: »Je kaj takšnega v gatah, da bi se moralo posušiti?«

»O, pa k sreči nej! Sem že na hrastih in bukvah pomislil na tu mokru vrjame in napel vse sile, da žehte ne bo treba,« je odvrnil prijazni gonjač.

Francé Cvenkel

V spremstvu trentarskega lovca

Lani avgusta sem se s Francetom v ranem jutru četrtič v svojem življenju odpravil na najvišjo »streho« Jugoslavije – na Triglav. Na koncu Zadnjice naju je dohitel lovec, pozdravil in prijazno nagovoril ter se ponudil, da gremo del poti skupaj.

Med prijetnim kramljanjem se je nenehno oziral na levo in desno. Od časa do časa je vzel v roke daljnogled, ki mu je visel okrog vratu, ter kot orel ogledoval strmine in prepade. Naenkrat naju opozori: »Le poglejta še vidva z daljnogledom, kako brezskrbno se pase na tisti jasi kraj melišča star gams! Vesta, stari kozli se najraje držijo sami zase, le ko pride čas njihove ženitve – prsk, se pridružijo tropom.«

Že smo hodili skupaj več kot

uro, ko se lovec ustavi. Prispeli smo do počivališča. Iz nahrbtnika vzamem steklenico in mu nalijem šilce »kačje slin«. Beseda da besedo in končno se nama prijazni spremljevalec predstavi.

»Vsa poveljna leta, že 27 let, sem lovski čuvaj Triglavskega lovišča. Opravljam tudi službo Gorske straže in gorski reševalec sem. Na moji hiši v Trenti je napis 'Točka gorske reševalne službe'. Tako hodim dan na dan na stražarske in kontrolne pohode križem po Triglavskem narodnem parku in pazim, da divji lovci ne uničujejo divjadi in da planinci ne trgajo zaščitenega planinskega cvetja.

Razen tega sem pogosto pri reševanju ponesrečenih planincev. Včeraj, 21. avgusta, sem z drugimi člani Gorske reševalne sodeloval pri reševanju dveh planincev iz Trsta. Pri Tržaški koči na Doliču je strela enega ubila, drugega pa ranila. Z veliko muko smo ju spravili v dolino Zadnjice do rešilnega avtomobila.«

Da, to je Anton Kravanja, potomec slavnih trentarskih gorskih vodnikov in lovcev, katerih imena so z zlatimi črkami vklesana na spominski plošči ob cesti pod botaničnim vrtom v zgornjem koncu Trente. To je po domače Kopsičar iz Trente, ki je leta 1935 kot zaveden Slovenec moral bežati pred italijanskimi fašisti v Jugoslavijo in se je po vojni z ženo Štajerko vrnil spet nazaj v svojo ljubljeno Trento. Šestdeset let se mu jih je lani že nabralo od rojstva naprej, toda njegov korak je prožnejši kakor marsikaterega dvajsetletnika.

Ko smo po nekaj urah hoje prispeli na njegov cilj, do lovške kočje na Skoku pod Doličem, je vrgel s sebe nahrbtnik, odložil palico in se zazrl v greben na drugi strani, kjer je spet opazil gamse. Potem sva se s Francetom poslovila od zanimivega, svojevrstnega in prijaznega Trentarja, ki je polovico življenja posvetil varstvu naše gorske divjadi in planinskega cvetja, da na ta način ohranja svetle tradicije svojih prednikov, starih trentarskih gorskih vodnikov in lovcev. Krepko sva mu stisnila desni-

Lovski čuvaj Anton Kravanja izpred lovške kočje na Skoku pod Doličem opazuje gamse
Foto I. Kurinčič

co, želeč mu ob njegovem življenjskem jubileju še mnogo let tako prožen, mladeniški korak, mirno roko in bistro oko!

Ivan Kurinčič

Plastični tulci za šibre

Plastični tulci za šibre so domala že izpodrinili lepenkaste, ki jih večina tovarn ne izdeluje več. Prednost imajo predvsem v tem, da v vlagi ne nabrekajo (niso higroskopični) in se zato v nabojiščih ne gozde, kar je posebno važno pri polavtomatikah, ki samodejno bašejo in izmetavajo tulce. Umetna snov tudi ne prepušča plinov kakor lepenka, kar ne slabi plinskega pritiska in učinka strela. Pri nas so navadno in največ v uporabi plastični tulci nemške izdelave in sicer »Rottweil-Stern-Plastik«, za njimi »Weidmannsheil, schwarz Plastik« ter vrhunski izdelek

plavi »Rottweil Super Trap«. Vse tri vrste tulcev imajo zvezdasto zaporo.

»Rottweil-Stern-Plastik« tulci imajo tanko steno iz precej drobljive snovi. Stena tulca je na vsej dolžini enako debela. Tulcec je dolg 67,5 mm. Kraki zvezdastega šestrednega zapirala se pri zatiskanju radi odlomijo ali zatrgajo. Za tulce izdelujejo cevi po posebnem postopku in jih razrežejo na dolžino tulca ter jim pridenejo dno s kovinastim plaščem kakor pri tulcih iz lepenke. Zaradi krhkosti plastike pa takšni tulci za ponovno basanje skoraj niso uporabni. Izdelujejo pa tudi injekcijsko brizgane tulce, ki so pa tako trdi, da se ne dajo ne robiti ne zvezdasto zapirati. Pač pa nad pokrovcem s posebno pripravo rob zapognejo na znotraj le za 50°, kar drži pokrovec. Za ročno in ponovno basanje so to najustreznejši tulci in se lovci tega že zelo poslužujejo, zlasti ker so tul-

PRIMERJALNA TABELA ZA ŠIBRE

Debelina mm	Številka					
	Jugosl.	Avstrija	Italija	Nemčija	Švica	ZDA
2,1	14	14	9	—	—	—
2,3	—	—	8	—	—	—
2,5	12	12	7	7	1	7
2,9	—	—	5	—	—	—
3,0	10	10	—	5	3	5
3,1	—	—	4	—	—	—
3,5	8	8	2	3	5	3
3,9	—	—	0	—	—	—
4,0	6	6	—	1	7	1
4,1	—	—	2/0	—	—	—
4,5	4	4	4/0	2/0	9	BB
4,7	2	2	—	3/0	10	BBB
5,0	—	1	5/0	4/0	11	○ Buck

ci dragi. Tulec je scela iz plastike brez vsakršnih kovinskih delov in vložkov, s prozornimi stenami, da je tudi ves notranji del naboja viden. Tulci Gevelot, zlasti Super ali Eley in Remington so vsi kvalitetni in ponovno dobro uporabni.

Tulci Winchester so iz posebno obdelane plastike in tako oblikovani, da se stena proti ustju tanjša in je tulec znotraj proti dnu konično ožji. Zato se v njih nikakor ne smejo uporabljati vmesni cilindrični vložki (čepi), ker bi se proti dnu tulca vedno bolj gozdili in bi pri strelu pritisk prerastel varnostno mejo.

M. Š.

Obvezno vedno z lovsko karto na lovu pred 90 leti

Razpis

c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 20. januarja 1885. leta, št. 415 o lovskih kartah, katere je izdavatil lovskemu nadzornemu osebju

(V tedanji slovenščini iz dvojezične zbirke zakonov in odredb: Landes-Gesetze und Verordnungen für das Herzogtum Krain zum Gebrauche der k-k- Gendarmerie, Jahrgang 1884 und 1885.)

Ker je c. kr. deželna vlada pozvedila, da se nekaterim c. kr. okrajnim glavarstvom dovoljno zdi, ako je lovsko

nadzorovalno osebje s pismenim potrdilom o storjeni prisegi na službenem dekretu ali s posebnim spričevalom predvideno, ter lovske karte na lovu ne potrebuje – naroča se c. kr. okrajnemu glavarstvu, kazaje na različne besede §§. 1. in 4. deželnega zakona z dné 17. aprila 1884 o uvajanju lovskih kart (dež. zak. št. 9) v ravnanje, da na Kranjskem razven v ograjenih loviščih – nihče, torej tudi priseženo lovsko nadzorovalno osebje, ne sme loviti brez lovske karte, od pristojnega oblastva na Kranjskem izdane, in da mora vsak posestnik lovske karte, torej tudi priseženo nadzorovalno osebje taisto vselej, kadar lovi, pri sebi imeti ter jo pokazati varnostnim organom, ako to zahtevajo.

Priobčil Lojze Cafuta, Sežana

Stara »novost« izpred 90 let tudi v našem novem zakonu o orožju

Novi zakon o orožju, Ur. list SRS, št. 34/73, čl. 14, pravi: »Imetnik orožnega lista mora imeti orožni list pri sebi, kadar nosi orožje. Orožni list velja samo hkrati z osebno izkaznico.«

Torej, lovci, odslej obvezno vedno tudi z orožnim listom na lov, če imate seveda puško s seboj!

Ur.

Foto-kino klub Diana

Po prvi razstavi fotografij kluba Diana v Kočevju

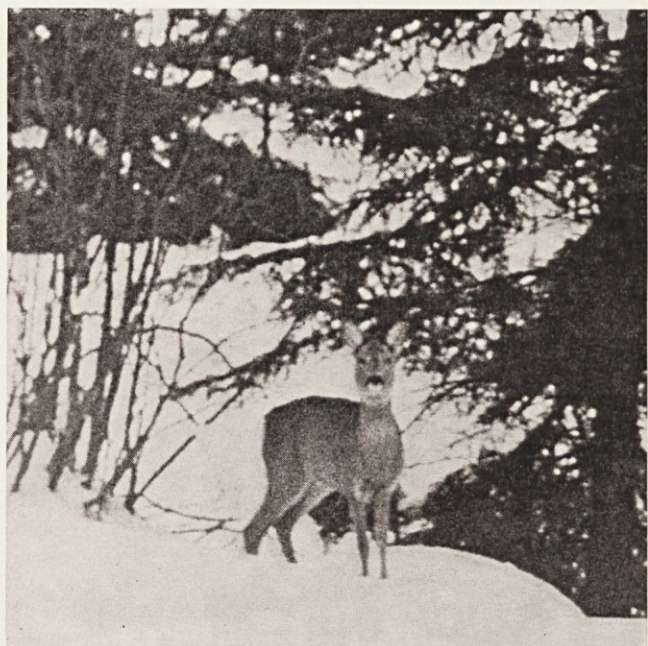
Fotokino klub Diana je svojo prvo razstavo fotografij divjadi in lova organiziral skupno s svojo sekcijo v Kočevju. Razstava je bila od 15. 11. do 1. 12. 1973 v likovnem salonu v Kočevju. Salon sam in dobro postavljene fotografije so nedvomno še pripomogli k lepemu uspehu razstave, na kateri se je še posebno odlikoval s svojimi res kvalitetnimi deli ing. Janez Černač. Želeti bi bilo, da bi kmalu imeli čimveč takih članov Fotokino kluba. Število fotografij je bilo za prvo razstavo precejšnje, saj je bilo ocenjenih kar 112 slik. Vendar pa je bilo udeleženih malo avtorjev – samo deset. Če upoštevamo, da je razen treh večina poslala samo po 3–4 fotografije, potem je tu že prva pomanjkljivost. Želeti je torej širša aktivnost, sodelovanje večjega števila avtorjev, da bi v bodoče lahko število slik po

avtorju omejili in s tem dali možnost uveljavitve tudi manj »močnim« foto lovcem. Seveda naj zato ne bi trpela kvaliteta posnetkov.

Druga pomanjkljivost je v preozkem izboru motivov. Predvsem je manjkala mala divjad, kakor fazan, zajec, jerebica, ključnač itd., ter ne-lovne divje živali, brez katerih si ne moremo predstavljati naših gozdov, polj in gora (ptice pevke, mali sesalci). Nadalje smo pogrešali pokrajino, lovišča, revirje, gozdove, travnike, kjer divjad živi. Sem spada tudi lovec s svojim zvestim tovaršem – psom, lovski pogoni, delo lovcov in lovskih čuvajev v lovišču, lovski običaji, kakor tudi Gorska straža in njena dejavnost – varstvo narave.

Tretja pomanjkljivost je kvaliteta fotografije. Vse premalo je še pozornosti na pravilen izrez, kar je izredno važno za čim boljši prikaz živali v njenem okolju. Izrez – kompozicijo slike lahko upoštevamo delno že pri snemanju, dosti pa se da napraviti še pri povečevanju fotografij na razstavnih format. Poleg izreza ne smemo pozabiti še na tehnično kvaliteto fotografije. Slika brez kontrasta in brez prave tonske vrednosti (tu pomaga

Slika iz barvnega diapozitiva (Efka, RD-17, 24 X 36). Ker je objekt-srna povečan, da se vidijo zrnca Foto. T. Kočar

navadno že pravilen izbor gradacije papirja in pazljivejša obdelava filma) ter poleg tega še neretuširana nam nikakor ne more prikazati objekta tako, kakor zasluži. Zato bi bilo še posebej koristno, da člani, ki še ne obvladajo omenjenih tehničnih veščin, stopijo v stik z UO Fotokino kluba Diana, da se dogovorimo za ustrezno posvetovanje in event. tudi za praktične vaje. Ponovno poudarjam, da le tehnično dovršene fotografije lahko nudijo gledalcu popoln užitek.

Končno pozivam vse fotografe-lovce in nelovce, ki se že ukvarjajo ali se žele ukvarjati s fotografiranjem divjih živali in narave sploh, da se nam pridružijo v skupnem prizadevanju za dobro lovsko fotografijo.

Ing. Oskar Dolenc,
član UO Diane
in predsednik Fotokino
zveze Slovenije

Trudim se za boljše fotografije

Ne bom pisal dolgovезno in suhoparno o fotografiranju, saj so o tem napisane knjige. Želim le povedati nekaj besed o fotografiranju divjadi na splošno.

Divjad fotografiram na diafilm formata 24 × 36. Če je lepo vreme in če naj bi posnetke pokazal npr. na kakem predavanju, potem ta način fotografiranja kar ustreza. Tudi fotografije lahko dobimo iz barvnega ali črno-belega negativa preko diapozitiva. Vendar so take fotografije često neostre, zlasti če diaposnetek ni kristalno čist, oziroma če vreme ni bilo ugodno. Mnogo bolje izpadejo seveda fotografije iz večjih formatov filma, npr. 6 × 9. Ta format tudi največ uporabljamo za reprodukcije fotografij za koledarje, knjige, razglednice in podobno. Kdor se mnogo bavi s tem, si bo, če finančno zmore, nabavil fotoaparata – maloslikovni 24 × 36 in format 6 × 9. Kakor sem že omenil, sam slikam na diacolor, Efka film 24 × 36, zato tudi moje

fotografije, ki jih včasih pribičim v Lovcu, niso dosti prida. Če mi bo uspelo, bom nabavil še en enak fotoaparata, brez objektiv. Tako bom imel v enem aparatu črno-beli film, v drugem pa diacolor film za lepo oziroma slabo vreme. Objektive bom sam odvijal oziroma privijal. Tako bom, upam, dobil boljše posnetke. Za slabo vreme moram imeti precej občutljiv film, npr. črno-beli Ilfort 27–29 DIN. Kakšna razlika v občutljivosti na svetlobo nasproti 17 DIN Efke RD-17! V inozemstvu pa dobimo tudi diacolor film 6 × 9 s 23 DIN. To pa je že nekaj za foto lovca, ki ga tudi slabo vreme ne bo pregnalo in ne bo razočaran nad posnetki. Svetlomer pa pri slabi svetlobi pride vedno prav, saj se pri oblačnem vremenu prej zmotimo kakor pri sončnem. Če zalezemo npr. srno na jasi, osvetljeni od sonca, nam ga pri 1/125 in zaslonki 8 noben skrat ne more zagosti.

Ker nimam možnosti, da bi sam izdeloval fotografije, ne dobim vedno, kar želim. Pa tudi strokovnjak za fotografijo nisem in se zaenkrat še trudim, da bi uspel čimbolj. Zato želim, da se o tej zadevi oglase tudi strokovnjaki, saj jih pri Fotokino klubu Diana ne manjka. Dober pogled skozi objektiv vsem foto lovčem!

Ing. Tomaž Kočar

Mladi pišejo

Nenavadni dogodek

Opisal vam bom, kaj sem ujel v past za polhe. Zbudil sem se zgodaj zjutraj. Spomnil sem se, da sem prejšnji večer nastavljal polhom v bližnjem gozdčičku, imenovanem Drevesnica. V postelji sem nekaj časa ugibal, kakšen bo ulov. Kmalu pa sem vstal, se oblekel in od-

hitel pogledat. Nastavil sem devet pasti. Osem sem jih našel, devete pa nikakor ne. Spomnil sem se očetove grožnje, da jih bom dobil po zadnji plati, če izgubim le eno. Kljub temu sem se vrnil domov. Šele čez nekaj časa sem spet odšel v Drevesnico. S seboj sem vzel še očetovega psa Črta. Ko sem začel iskati past, sem čisto pozabil na psa. Naenkrat pa glasen lajež. Takoj sem šel pogledat, zakaj Črt tako laja. Zaganjal se je proti ježu, ki se je stisnil med dve odvrženi konzervni škatli. Hotel sem rešiti ježa pred psom in pasji nos pred ježevimi bodicami, zato sem pogledal okoli sebe, da bi našel dolgo palico. Tedaj sem pod lesko, na katero sem nastavil, zagledal izgubljeno past. V njej je bilo nekaj velikega, vendar prav nič podobno polhu. Stopil sem bliže in našel v pasti mrtvo ververico. Pozabil sem na psa, ki je še kar naprej lajal na ježa, ter odhitel s plenom domov.

Gorazd Nastran,
Postojna

Lovska organizacija

Odlikovanja LZS za 29. november 1973

Upravni in izvršni odbor Lovske zveze Slovenije sta na predlog lovskih družin, področnih lovskih zvez in komisije za odlikovanja LZS na svojih sejah od 1. 11. do 15. 12. 1973 odlikovala več zaslužnih lovcev.

Odlikovani so bili:

– z redom za lovske zasluge I. stopnje:

Jože Kalin, LZ Posavje, dr. Miran Cilenšek, LZ Kočevje;

– z redom za lovske zasluge II. stopnje:

Alojz Livk, LZ Zasavje; Boris Lovrenčič, Friderik Henig-

man, Stane Pahulje, Franc Ilc, LZ Kočevje.

Komisija za odlikovanja LZS je v tem obdobju podelila **znak za lovske zasluge 85** zaslužnim lovčem –

LZ Kočevje:

Jakob Vidervol, Ludvik Klun, Alojz Cimprič, Alojz Pantar, Ludvik Troha, Anton Janežič, Boltežar Mohar, Jože Škoda, Franc Horvat, Miha Cetinski, Dušan Stijepič, Mirko Pantar, Mirko Anzeljc, Karol Levstik, Vinko Mohar, Jože Košmrlj, Alojz Car, Jože Cencič, Alojz Žnidaršič, Janko Štivec, Drago Ožbolt, Franc Debeljak, Jože Krampelj, Anton Šuštaršič, Lovro Logar, Milan Tomšič, Alojz Adamič, Alojz Škulj, Branko Golobič, Franc Andolšek, Janez Ambrožič, Janez Kozina, Alojz Levstik, Andrej Pirnat.

LZ Gorenjske:

Peter Drinovec, Nace Aljančič, Zlatko Pflaum, Janez Košir, Alojz Snedic, Franc Škofic, Jože Pirc, Ivo Zupanc.

ZLD Ljubljana:

Ivan Banko, Franc Koprivec, Franc Šparovec, Anton Garvas, Dušan Korinšek, Jože Peterca, Slavko Lenarčič, Valentin Uršič, Alojz Zamljen, Drago Prelesnik, Jože Zadnikar, Andrej Kraljič, Jože Radoslovnik, Stanko Klavs, Zmago Orel, Jože Bregar.

LZ Postojna:

Alojz Zega, Jakob Požar, Andrej Požar, Ivan Križman, Josip Knežavrek, Mirko Jurca, Franc Pavlovič, Ivan Kodre, Janko Ropotec, Ivan Posega, Janko Kristan, Tone Jeršin, Božidar Homan, Stane Fatur, Milan Želje, Anton Debevec.

LZ Notranjske:

Friderik Gajda.

ZLD Gorica:

Jože Martinuč.

LZ Zasavje:

Jože Knez, Alojz Toplikar, Jože Klopčič, Franc Odlazek, Alojz Medvešček, Frida Pograjc, Franc Božič, Jože Zavrl, Hinko Odlazek.

Vsem odlikovancem čestitamo.

Iz pisarne LZS

Razvoj in gospodarjenje LD Taborska jama

V jeseni leta 1945 je bila na območju Grosupljega ustanovljena Okrajna lovška podzveza, v njenem okviru pa so bila formirana lovška društva Grosuplje, Žalna, Šmarje, Sp. Slivnica in Tabor. Tabor je štelo v začetku – oktobra 1945 – le 9 članov. Leta 1947 so se temu društvu priključila še društva: Sp. Slivnica, Žalna in Škocijan. To je bila nova Lovska družina Tabor, ki pa se je leta 1949 spojila z LD Grosuplje, s skupno 50 člani. Njeno lovišče je bila celotna Grosupeljska kotlina. Toda tako oblikovana LD je obstajala le eno leto.

Dne 4. 12. 1950 je bila z odločbo TNZ Ljubljana, št. 65/153, ustanovljena Lovska družina Tabor. Iz registracije je razvidno, da je bila to prva pravno formirana družina na območju Grosupljega. Štela je 30 članov, do leta 1964 pa se je povečala na 46 članov. Dne 28. 3. 1964 se je družina preimenovala v LD Ilova gora in 4. 4. 1971 v LD Taborska jama. Sedaj upravlja lovišče s površino 4634 ha in ima 57 članov.

Za izboljšanje življenjskih pogojev divjadi opravijo člani vsako leto ca. 550 neplačanih ur dela v lovišču, kjer je 12 krmišč za veliko divjad in 16 za malo divjad, potrebno število solnic, napažališč, mlakuž in visokih prež. Mesojedo divjad držimo na kratko, v korist plemeniti divjadi. Letno poprečno uplenimo po 60 lisic, mnogo dihurjev, kraguljev, vran, srak in šoj.

V lovišču imamo tudi rezervat, ki obsega četrtino lovišča in pozitivno vpliva na razvoj plemenite divjadi. Osnovna divjad je srnjad. Iz leta v leto pa je tudi več jelenjadi in medvedov. Vse česče se pojavljajo divji prašiči. Stalež zajcev se je izboljšal. Leto za letom tudi vlagamo fazane, čeprav pri nas zanje niso posebno dobri pogoji. Pri vlaganju fazanov pa bi bilo potrebno načrtno sodelovanje s sosednjimi LD, da bi s skupnimi napori napolnili bazen.

Lovska družina je razvila svoj prapor na slovesnosti 24. 6. 1973 v Mali vasi pri Grosupljem, pred Taborsko jama, znano širom po domovini. Na praporu je vtkana letnica 1950, čeprav začetek

te lovške družine sega v leto 1945. Pokrovitelja prapora sta »Instalacije« Grosuplje in SGP Grosuplje, katerih zastopnika Peter Knapič in Milan Ljubič sta na prapor pripela spominska trakova. Prapor krasi tudi 59 zlatih žebličev. Ob razvitju je starešina LD Miha Šušteršič podudril: »Naš prapor naj simbolizira naše dosežene uspehe, tovarišstvo in člansko disciplino. Povezuje naj nas s sosednimi lovskimi družinami v prijateljskih prizadevanjih pri gojitvi in zaščiti divjadi. Našo LD pa naj predstavlja na vseh družbenopolitičnih manifestacijah.«

M. S.

Lovsko tovarišstvo in lovec novega časa

Že kot deček sem želel postati lovec. Med lovce so me vlekli lepi tovariški odnosi med člani zelene bratovščine. Burno mi je tolko srce in kar žarel sem od hrepenenja, da bi šel z njimi na lov. Vleklo me je za njimi, ko so v koloni drug za drugim, kakor nekoč partizani, odha-

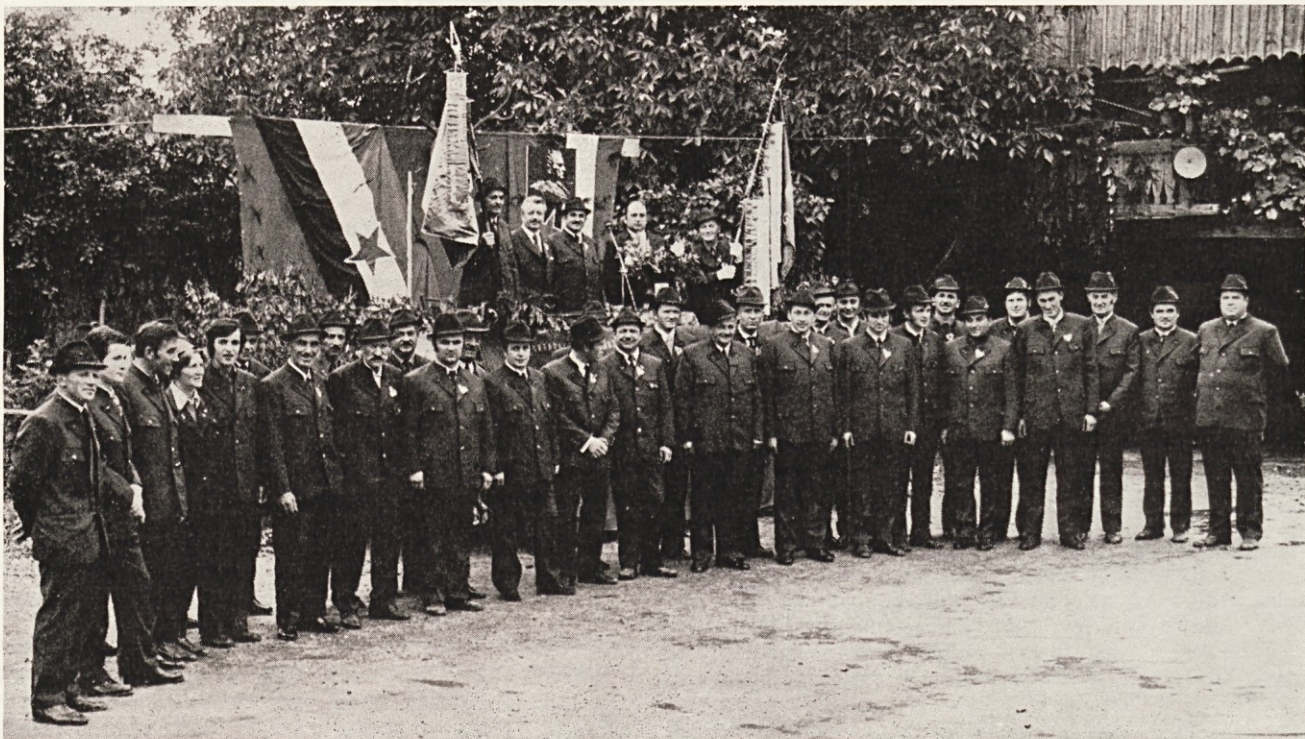
jali na skupni lov v spremstvu svojih neučakanih psov goničev. Ko je bilo lova konec, so se zopet vsi zbrali na »zadnjem pogonu« v vaški gostilni in se veselo pomenkovali. Prevevalo jih je pravo tovarišstvo, podobno kakor partizane med vojno. Skupaj z drugimi vaškimi otroki sem stal pred gostilno, si ogledoval lovski plen, obešen v gostilniški veži, in prisluškoval veselemu lovskemu pomenku v gostilniški sobi. Kako ne bi sklenil, da bom postal tudi jaz lovec!

Želja se mi je res izpolnila. Toda iskreno, pravo lovsko tovarišstvo ugaša. Kakor da bi ga podiralo blagostanje! Ali je temu kriv avtomobilizem? Večina lovcev se danes pripelje na zborna mesto na štirih kolesih. Pa ne samo na zborna mesto, nekateri še naprej, na stojišče! Nekoč so lovci imeli toliko lepih, dobrih psov, sedaj vedno manj, predvsem tisti z avtomobili! Kajpak, pes, moker in željan počitka po lovu, lahko pomaže sedež v avtomobilu! Sicer pa, kdo bi se ukvarjal s »cuckom« v času strojev in tehnike!

Ko je lova konec, se lovцем – posameznim že prej – mudi

Člani LD Taborska jama po razvitju svojega prapora

Foto T. Podržaj

Lovski dom LD Višnja gora na Gradišču Foto S. Ponikvar

na vse strani, nekaterim domov, drugim po opravkih. Čuden čas, ko ni časa! Toda, kdor nima časa za lov, kdor nima časa za lovsko tovarištvo, kdor nima časa za delo v lovišču, naj lov opusti! Članstvo v LD je vendar prostovoljno. Dragi tovariš, če je tako, prepusti mesto v LD mlajšemu, ki sicer nima avtomobila, ima pa morda več dobre volje postati dober lovec, gojitelj in varuh divjadi, ki bo imel več smisla in časa za lovsko tovarištvo. Zaščita in varstvo divjadi naj nam ne bodo prazne besede! Lovčevo udejstvovanje se mora preusmeriti: manj streljanja na divjad in več varstva, gojitve divjadi ter skrbi za naravo sploh! Saj, če bo šlo tako naprej, kmalu ne bo več prostora za divje živali pod soncem.

Torej, kdor ni za tak program in mu je lov le moda, naj se poslovi iz vrst zelene bratovščine!

Karel Gorišek,
LD Griže pri Žalcu

Disciplinsko razsodišče posebnega pomena

Lovska zveza Maribor je leta 1970 sprejela v svojih pravih določila o disciplinskem razsodišču za disciplinski postopek zoper lovske družine članice LZ Maribor in člane upravnega ter nadzornega odbora LZ, če ne izvršujejo sklepov občnega zbora zveze, ne skrbijo za napredek lovskega in lovsko pravično izvajanje lova oz. ne oprav-

ljajo nalog prizadevno, strokovno in hitro. To razsodišče je od leta 1971 delovalo tudi kot pritožbena stopnja na odločbe disciplinskih komisij lovskih družin zoper svoje člane. Takšno dvojno funkcijo je disciplinsko razsodišče obdržalo tudi po sprejetju enotnega Pravilnika o disciplinskem postopku v letu 1971.

Upravni odbor LZ Maribor tega ne objavlja le zato, ker se po sprejetju Pravilnika o disciplinskem postopku pojavlja, da se nekatere lovske družine ne ozirajo na odločitve in mnenja pritožbene instance, temveč tudi zaradi vprašanja društvene discipline celotne lovske organizacije v Sloveniji. Zato priporočamo drugim področnim lovskim zvezam kakor tudi Lovski zvezi Slovenije takšno ali podobno ureditev.

Dušan Dougan,
tajnik LZ Maribor

Jubilanti

Dr. Franc Lebinger – sedemdesetletnik. Zibelka mu je stekla 20. nov. 1903 v Litiji. Vsakozi je človek narave, humanist do vsega, kar je ustvarila narava. Že s sedemnajstimi leti je pod oče-

tovo garancijsko odgovornostjo postal lovec-pripravnik. V Litiji in daleč naokoli ga poznajo kot dobrega, vestnega in požrtvovalnega zdravnika. Kot velik narodnjak je tudi aktivno sodeloval v NOB od leta 1942. Tedaj se je še posebno izkazal kot velik človek in zdravnik; v najtežjih pogojih je zdravil, operiral borce-partizane. Za njegov jubilej mu je bila največja nagrada, ko je na lovu na Kočevskem prvič v življenju videl medveda v naravi. Ko je na lovskem posvetu pripovedoval o tem dogodku, so mu stopile solze v oči, nas litijske lovce pa je ob njegovem zanosnem pripovedovanju spreletel mraz. Dragi doktor, še mnogo let zdravja in – dober pogled!

Lovci litijske LD

Av gust Pinter, lovec od mladih nog in lovski čuvaj iz starih časov, doma iz Ponovič pri Litiji, je dočkal 70 let 15. 8. 1973. Je majhne rasti, vendar čvrst in vedno nasmejan ter še danes aktiven član naše LD. Njegovi lovski prijatelji smo prav veseli, kadar smo v njegovi družbi. Rad pripoveduje o časih, ko je na enem lovu padlo toliko zajcev, kolikor jih sedaj vsa lovška družina ne upleni v dveh letih. Posebno vnet pa je za lov na divje prašiče.

Želimo mu, da bi še mnogo let zdrav in vesel ubiral steze in poti po naših revirjih.

LD Litija

Anton Blatnik, »Štepčev ata« iz Zafare pri Žužemberku, soustanovitelj naše LD, je 10. 6. 1973 praznoval svoj 70. rojstni dan. Jubilar je lovec še iz časa, ko so bila lovišča v zakupu. Doživel je mnogo veselih in žalostnih lovskih dogodivščin, o katerih rad pripoveduje mlademu lovskemu rodu. Bil je več let član UO in je precej pripomogel, da je LD pravilno gospodarila in uspela povečati stalež divjadi.

Jubilantu želimo, čeprav že nekoliko pozno, da bi še mnogo let vesel in zdrav hodil z nami na lov in da bi se še večkrat zbrali pri njegovi lepi zidanici na lovskem krstu.

LD Plešivica –
Žužemberk – A. K.

Martin Jenko s Pšate pri Cerkljah, upokojeni uslužbenec Zavoda za gojitev divjadi »Kozorog«, bivši vodja revirja Cerklje, odlikovan z znakom za lovske zasluge in z medaljo dela, je 19. 10. 1973 dopolnil 70 let. Svojega očeta je spremljal na lov že kot otrok. Kasneje je bil pomožni lovski čuvaj pri zakupniku profesorju Jenku iz Dvorij. Leta 1928 pa je zaprisegel kot lovski čuvaj lovozakupniku županu in lesnemu trgovcu Andreju Murniku iz Cerkelj. Ko pa je leta 1935 izdražil cerkljansko lovišče Rado Hribar s Strmola, je tudi Martin zamenjal gospodarja. Hribarjev lovski čuvaj je bil do leta 1943.

Po vojni je bil v službi Gojitenih lovišč LRS, dokler

Dr. Franc Lebinger

Av gust Pinter

Ivan Rovšnik

Franc Ranc

niso bila razformirana, potem pa pri našem Zavodu do upokojitve leta 1971. Toda zvezo z našim kolektivom je nadalje ohranil; še sedaj pomaga pri gojitvi fazanov v fazaneriji Cerklje.

Spoštovanemu lovskemu tovarišu za njegov jubilej naše najboljše želje in še mnogo let – dober pogled!

Kolektiv Zavoda za gojitev divjadi
»Kozorog« Kamnik

Ivan Rovšnik, soustanovitelj LD Trbovlje, je 8. 12. 1973 dopolnil 70 let. Dolgo je bil zelo aktiven in prizadeven član UO, družinski blagajnik in kar celih 15 let vzoren gospodar lovske kočice. V lovske vrste je s svojim temperamentnim nastopom vnašal pravo lovsko etiko, pošten odnos do divjadi in prirode nasploh. S svojo družico je v lovski koči razveselil prenekaterega lovca s prijazno besedo ter dobro jedajo in pijačo. Za pravilen in vesten odnos do divjadi in tovarišev ter zaradi neumornega dela na raznih področjih lovstva in kinologije je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Znan je širom po našem Zasavju. Iskreno mu čestitamo k jubileju, z željo, da bi še mnogo let zdrav in krepak užival v naših lepih gozdovih in da bi mu bila boginja Diana še vnaprej naklonjena.

LD Trbovlje in drugi zasavski lovci – P. M.

Franc Ranc, član LD Strojna – Ravne na Koroškem – soustanovitelj in prvi njen gospodar, je 30. 10. 1973 praznoval svojo 75-letnico in 50-letnico lovskega udejstvovanja. Skupnih lovov se sicer ne udeležuje več zaradi težke hoje, zvesto pa prebira naše glasilo Lovec. Jubilant ima posebne zasluge pri graditvi lovske kočice na Kuplenovem in je s svojim delom ter vplivom veliko pripomogel k napredku LD. Odlikovan je z znakom za lovske zasluge.

Dragi Franc! Čestitamo ti za tvoj visoki življenjski in lovski jubilej in ti kličemo še na mnoga zdrava leta med lovskimi tovariši.

F. Svetec

V spomin

Ivan Šepul

Takrat, ko mu je pisec v avgustovi številki tega letnika Lovca čestital za 60-letnico in mu ob koncu želel še mnogo let, ni nihče pričakoval, da nas bo naš Ivan tako hitro zapustil.

Kljub dolgotrajni in resni boleznini, ki mu je zaprla oči 19. 8. 1973, je bil vedno živahen in zabaven. Vse svoje življenje, od rane mladosti

pa do izteka svojih moči, je daroval naravi. Postal je pravi mojster lova, predvsem pa izkušen lovec praktik. Znal je opazovati v gozdu, na polju, ob vodi in vsepovsod. Opazoval je naravo ob luni, v dežju in snegu, v mrazu in vročini. Nikoli pa ni pomislil na posledice svoje neugnane želje po novih in novih izkušnjah. Z enako vnemo se je loteval zastavljenih nalog na delovnem mestu. V svojih delih bo dolgo živel, saj je kot preparator in maketar ustvaril mlademu rodu veliko lepega in zanimivega.

Do zadnjih dni svojega življenja je z nepopisno skrbjo negoval račji rod ob ribniku gradu Bistra, prešteval nove račje družine, preganjal njihove uničevalce in s svojo koščeno roko božal račke, ki jih je narava že ob rojstvu oropala materinske ljubezni. Sedel je ob njih in z njimi vred upal v življenje. Vendar narava ne pozna sporazumov. V naših vrstah je napravila vrzel, ostali pa so nam lepi in nepozabni spomini. V njih bo naš Ivan dolgo ostal med nami.

Poletni dan, poln črnih oblakov in turobne sople, je bil nema pričča zadnje poti lovca Ivana. Med sivimi zidovi bistriškega gradu so polagoma zamrli koraki pokojnikovih svojcev, lovskih tovarišev in prijateljev, ki so ga spremili na pokopališče v Verdu. Tam sedaj počiva v miru in tišini. Besede, izrečene na grobu v slovo in zahvalo, so se nam vtisnile v spomin in nas bodo vedno spremljale.

Franc Trkman

Dragi Ivan, tvoji lovski tovariši se ti zahvaljujejo za vse koristno, lepo in nepozabno.

Borovniški lovci

Franc Trkman, naš priljubljeni častni in dolgoletni član, po domače »Kovač«, je ravnino dopolnil 70 let, ko je kruta usoda hotela, da smo mu sredi avgusta 1973 poklonili zelene vejice in mu izstrelili častne strele v poslednje slovo. Ne samo kot kovač, tudi kot živinozdravnik samouk je bil poznan daleč naokoli. Kot zavednemu Slovcu mu v mladosti, v času italijanske zasedbe naše Primorske, ni bilo dana, da bi bil lovec. Takoj po prihodu svobode, za katero se je tudi boril, pa je stopil v lovske vrste. Bil je zgleden in priljubljen lovski tovariš ter je s svojo preudarno besedo zmeraj zagovarjal lovsko pravičnost.

Spomin na kovača iz Podkrajja bo ostal živ med nami, saj smo ga imeli vsi radi in ga spoštovali.

Člani LD Col

Anton Zorčič, naš priljubljeni lovski tovariš, nas je nepričakovano zapustil 19. 10. 1973 v 65. letu starosti. Njegovo delo v LD in v upravnem odboru Lovske zveze Krško je bilo odraz ljubezni do narave, do divjadi. Z mnogo ambicije je vnašal v lovske vrste veliko obetajočega in koristnega. Za svoje delo je dobil več odlikovanj,

Anton Zorčič

med njimi red za lovske za-
sluge II. stopnje. Tudi Kino-
loška zveza Slovenije ga je
odlikovala za zasluge v ki-
nologiji.

Da smo ga imeli radi, ga
spoštovali in cenili, smo do-
kazali na njegovi zadnji
poti. V njegov zadnji dom so
ga položili njegovi najboljši
lovski tovariši. Čeprav mu je
poslednjič zatrobil lovski
rog, se ga bomo na lovih in
lovskih sestankih vedno in
radi spominjali.

LD Kapele

Alojz Podgornik iz Gojač št.
76, nas je lani v svojem 66.
letu starosti za vedno zapu-
stil. Dolgoletnega lovca, pri-
jatelja in velikega ljubitelja
divjadi in narave bomo oh-
ranili v najlepšem spominu.

Lovci LD Čaven

Iz LD Trnovo – Ilirska Bistrica

Alojza Primca, soustanovi-
telja, častnega člana in bo-
tra lovskega prapora naše
LD, smo pokopali v 91. letu
njegove starosti na pokopa-
lišču v Ilirski Bistrici 20. maja
1973. Aktiven lovec je bil 60
let.

Slavka Polaka, soustanovite-
lja LD in odlikovanca z zna-
kom za lovske zasluge, smo
pokopali v 74. letu njegove
starosti na pokopališču v
Knežaku 30. maja 1973. Pre-
jel je tudi diplomu za zaslu-
ge pri gradnji lovskega do-
ma. Bil je borec za severno
mejo in med drugo vojno
sodelavec OF.

Matijo Možino, soustanovi-
telja LD, odlikovanca z zna-
kom za lovske zasluge in
častnega člana, smo 2. de-
cembra 1973 pokopali v 86.
letu njegove starosti na po-
kopališču v Ilirski Bistrici.
Pokojni je bil nosilec tudi
več odlikovanj za zasluge v
NOB.

Od umrlih lovskih tovarišev
se je ob odprtem grobu po-
slovil in se jim zahvalil za
njihovo sodelovanje na lov-
skem polju F. D., častni
predsednik LD.

Naj jim bo časten spomin!

Lovska družina Trnovo

Iz LD Griže

Miha Krašovec, častni član,
nas je za vedno zapustil 31.
1. 1973, v starosti 85 let. Pe-
stro in težko je bilo njegovo
plodno življenje. Kot pre-
prost kmečki človek si je
pridobil nadpovprečno zna-
nje. Užival je ugled in spo-
štovanje sovaščanov, katerim
je več let pred drugo sve-
tovno vojno županoval v
Grižah. Kot zaveden Slove-
nec je ves čas vojne delal
za OF in vrata njegove hiše
so bila vseskozi gostoljubno
odprta partizanom, med ka-
terimi so bili tudi njegovi
trije sinovi.

Dragi Miha, leto je že za
nami, ko si za vedno odšel
– brez puške na rami. Mi
pa smo se te spominjali in
te pogrešali na zadnjih bra-
kadah. Tako boš še dolgo
hodil z nami v našem spomi-
nu.

Naj ti bo lahka slovenska
zemlja, ki si jo tako goreče
ljubil!

Ernest Cokan je umrl v sta-
rosti 70 let, 13. 8. 1973. Kot
ljubitelj narave je vedno
znal prisluhniti njenemu utri-
pu, a usoda mu v zadnjem
času tega ni več dovoljevala.
Bolehal je, a je še vedno rad
prišel med lovske tovariše.
Bil je pravičen in pošten lo-
vec, vztrajen pri lovu in
skrben varuh ter pravi lju-
bitelj divjadi. Nepozabno je
njegovo delo pri gradnji
lovskega doma na Gozd-
niku.

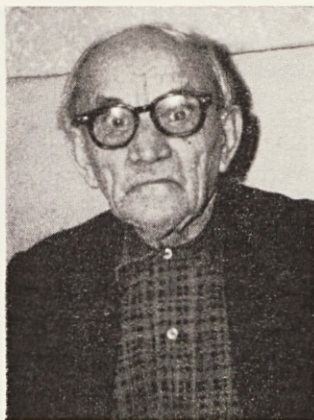
Dragi Ernest, mirno počivaj
na griškem pokopališču, od
koder se vidi naš Gozdnik
z lovskim domom, v katerem
pa več ne odmeva tvoja pe-
sem »Mi smo štirje jagri«.

Hvaležno se spominjamo tu-
di naših pokojnih članov
bratov **Franca, Ivana in Ton-
čeka Dolinarja** ter **Jurija
Ocepka**.

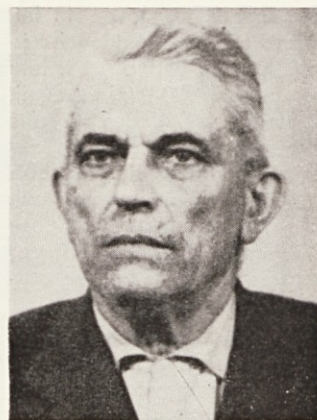
LD Griže – K. P.

Matija Puc-Blažon (1895–1973)

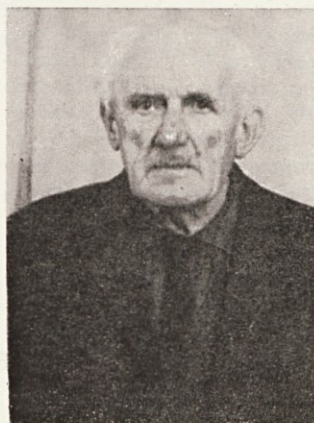
Poslovlili smo se od njega 8.
novembra 1973 v velikem
številu, posebno veliko je bi-
lo lovcev iz vseh krajev
zgornje Vipavske doline.

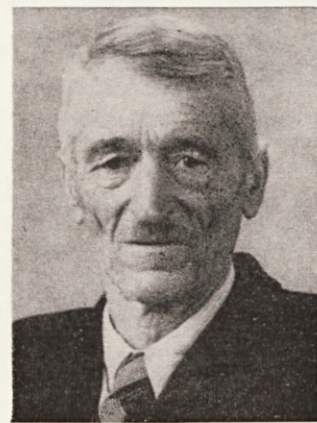
Alojz Primc

Slavko Polak

Matija Možina

Miha Krašovec

Poznali smo ga kot Blažona
– staro ime kmetije na Na-
nosu, ene najvišjih kmetij
Primorja (915 m), vrasle v
goro, od koder oko sega od
Istre s sivino morja prek
Krasa do Trnovske planote,
izza katere se belijo v da-
ljavi Montaž in Karnijske
Alpe. Zvabilo ga je na goro
iz bližnje Bele in gospodaril
je na višinski kmetiji vse
svoje življenje. Pregnali so
ga le za krajši čas nemški
okupatorji, potem ko so izvr-
šili pogrom nad družino in
zažgali domačijo. Toda ena
prvih je bila obnovljena z
lastnimi močmi!

Lovci smo imeli v njegovi
hiši vedno pribežališče, ved-
no smo dobili tudi kaj top-
lega za v usta in vedno
dober lovski nasvet. Poznal
je svojo goro in njeno div-
jad, posebno za petelinja
rastišča je vedel. Čarobnih
trubadurjev je zaslišal zelo
veliko... za druge. Toda ni

prenašal lovov s preobilnim
plenom in preziral je stre-
ljače. Puško je nosil le nekaj
let, ko ga je med vojnama
na to pripravil lovec zakup-
nik. Ko je opustil čuvajsko
službo, je odložil tudi puško,
ker mu ni bilo do plena:
divjad je rad videl živo,
prosto, kakor se je čutil
prost sam, čeprav je bil de-
jansko privezan na dom, na
svoje ljudi, na vsakogar, ki
ga je spoznal za dobrega.

Poštenjak do kraja, ljubitelj
lepega, ponosen na svoj
gozd, kjer še vedno kraljuje
»Regina«, njegova debela
jelka, ki – čeprav rastoča ob
cesti – ni padla v najhujših
časih. Naj v Vipavi, ob vz-
nožju svoje gore lepotic
– Nanosa, počiva v večnem
miru, saj gruda ni težka, če
si zapustil pri ljudeh tolikšno
mero spoštovanja in ljubez-
ni!

Lovska družina Nanos – M. Š.

Dr. Erik Kline, lovec 40 let, član LD SL. Radenci, je omahnil za vedno v 62. letu starosti. Kot 30-letni zdravnik je prišel v Radence ter si s svojo veselo naravo in neizčrpno zavzetostjo za bolnike pridobil zaupanje ljudi, še posebno delavcev. V času okupacije pa je nudil pomoč ranjenim in bolnim borcem za svobodo.

Še z večjo vneto je stopil v vrste lovcev po osvoboditvi. Bil je soustanovitelj naše LD. Ves prevzet od lova je večino prostega časa posvetil vzgoji in dresuri lovskih psov. Lovci pa so mu zaupali tudi funkcije v LD. Bil je večletni tajnik, član upravnega in nadzornega odbora LD ter kot lovec znan in spoštovan tudi pri sosednjih lovskih družinah. Bil je odlikovan z znakom za lovske zasluge in z zlatim znakom za kinološke zasluge.

Nekaj let nazaj pa v njem ni bilo več tiste aktivnosti. S svojim štirinožnim prijateljem je zahajal v tihi gozd in na samotno polje. Ob pogovoru z vetrom, soncem, dežjem in z vso ljubljeno naravo je premagoval svojo bolečino. Nihče od nas ni slutil, da se ga je lotila zahrbtna bolezen. A njemu je bilo jasno, vendar nam je spretno, naravnost junaško prikrival. Dne 1. 6. 1973 je odšel v večna lovišča. Ob odprtem grobu smo docela spoznali, da smo izgubili dobrega, pravičnega lovca, plemenitega človeka in odličnega zdravnika. Naj mu bo trajen in časten spomin!

LD Slatina Radenci – F. D.

Ivan Klopčič, lovec 48 let, nas je zapustil na kraju oktobra 1973. Bil je dolgoletni član upravnega in nadzornega odbora ter cenilne komisije LD in lovovodja. Zelo prizadeven je bil pri gradnji prve kakor tudi druge naše lovske kočice. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge. Vestnega lovskega tovariša, ki je mnogo prispeval za dobrobit naše LD, bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Izlake – S. S.

Alojz Zmrzlak nas je 30. 8. 1973, star 67 let, za vedno zapustil. Od rane mladosti do upokojitve je vestno opravil rudarsko delo, sicer je bil pa skromen človek in požrtvovalen ljubitelj narave. Ko mu je lovski rog otožno zadonel in so mu strelji iz lovskih pušk poslednjič odmevali med gozdovi, smo se s težkim srcem poslovili od dragega solovca.

LD Izlake – S. S.

Milan Janež nas je 22. 5. 1973 nepričakovano za vedno zapustil. Kruta bolezen mu je pretrgala nit življenja komaj 48 let staremu. Skoraj polovico let svojega mladega življenja je bil član naše LD in več let je opravljal razne lovske funkcije. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Na zadnji poti na domače pokopališče smo ga pospremili in se od njega poslovili z lovskega častmi. Naj mu bo trajen spomin!

LD Babno polje

Lovska kinologija

Preizkušnji šarivcev področja Maribor

LZ Maribor je priredila preizkušnji: 6. in 7. 10. 1973 blizu Dravograda, 13. in 14. 10. 1973 pa pri Račah.

V Dravogradu so bili prijavljeni: 3 koker španjeli in 1 nemški prepeličar. V Račah pa 7 koker španjelov, 4 špringer španjeli in 8 nem. prepeličarjev, skupaj 23 psov. Ker sta bila 2 psa na obeh preizkušnjah, je bilo dejansko 21 psov. Dokončno pa je bilo preizkušenih 17 psov: 5 koker španjelov, 4 špringer španjeli in 8 nem. prepeličarjev. Pred pričetkom preiz-

kušnje sta bila izločena 2 koker španjela, ker sta presegala maksimalno višino in nista mogla dobiti pozitivne telesne ocene. Previsoki koker španjeli se pojavljajo prepogosto, torej bo treba bolj paziti pri zreji in izločiti posebno plemenjake, ki nam dajejo previsoke potmce.

Obe preizkušnji sta potekali uspešno, toda težko bi zaključil preizkušnjo v Račah, če ne bi imel veliko pomoč v sposobnem sodniškem pripravniku Rudiju Prazniku. Samo telesno ocenjevanje v Račah se je prvi dan zavleklo do 10. ure zvečer, da smo lahko jutraj takoj pričeli s preizkušnjo.

V poročilu zajemam obe preizkušnji skupaj.

Doživel sem veliko razočaranja pri nemških prepeličarjih, katerih prirojene lovske zasnove sem opeval v poročilih že nekaj let. Slab uspeh pri mladinski in še slabši pri zrejni preizkušnji je bil končni rezultat. Kdo je temu kriv, psi ali vodniki? Še vedno trdim, da so nem. prepeličarji odlični šarivci po svojih prirojnih lovskega zasnovah, toda preizkušnje niso opravili vodniki.

Če dveipolletni prepeličar odpove pri prinašanju fazana, je temu krivo samo nepravilno in pomanjkljivo šolanje. Občutek sem imel, da so bili vodniki kakor psi prvič na vleki fazana. Vodniki niso znali dati psa na sled pri nastrelu in za pse je bila sled nezanimiva. Pes ni samo zato, da najde

zdravo, neranjeno divjad, temveč je njegova najvažnejša dejavnost po strelu, tj. da ranjeno ali mrtvo divjad najde in prinese vodniku. Mogoče je neznanju na preizkušnji kriv način lova v nekaterih lovskega družinah? Na skupnem lovu, ko gredo lovci v strelcih, pes nima časa poiskati ranjene ali mrtve divjadi in lovci nimajo »časa«, da bi se mudili z iskanjem ranjenega fazana. Pri takem lovu je seveda naloga psa le, da dvigne zdravo divjad iz gošče, kamor lovec in gonjač ne moreta. Če mlad pes dve lovni sezoni tako lovi, ne more pokazati svojih prirojnih lovskega zasnovah, da o šolanju psa ne govorim.

Veliko bolje so se odrezali koker španjeli in delno tudi špringerji. Razveseljivo je bilo, da so bili vsi pripeljani kokerji v lovskega rokah in da je samo eden odpovedal pri vodnem delu. Res je preizkušnja za španjele lažja kakor za prepeličarje, toda pokazali so zelo dober uspeh. Poudaril bi: šarivec naj v prvem in drugem letu dela sam, ne v družbi drugih psov in ne na skupnih lovih. Navaditi se mora samostojnega iskanja. Polagati je več pozornosti sledenju neranjene divjadi in s tem glasni gonji, ker je to osnova za delo po sledu ranjene divjadi.

U s p e h i :

A. Nemški prepeličarji – zrejna preizkušnja

Nastopili sta 2 psi, boljše je bila:

Ne šarivec, pač pa ptičar – angleški seter

Foto A. Turk

Živa Paroška, JRPr 204, tel. ocena odlično. Vodnik in lastnik Anton Selinšek, Sp. Polskava. Dosegla je 130 točk in III. nagradni razred.

B. Nemški prepeličarji – mladinska preizkušnja

Nastopilo je 6 psov, od vseh najboljša je bila:

Ruža Dolgobrdska, JRPr 198, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Miha Cerne, Hoče 90. Dosegla je 97 točk in II. nagradni razred.

C. Španjeli – preizkušnja naravnih zasnov

Nastopilo je 9 psov, najboljši so bili:

1. Džul, RMŠK 1242, tel. ocena prav dobro. Lastnik in vodnik Dušan Dougan, Tomanova 6, Maribor. Temperamenten koker, ki je z doseženimi 118 točkami prišel v I. nagradni razred. Pokazal je to, kar od šarivca želimo. Mlademu vodniku čestitam.

2. Pitter von der Goldquelle, SpZB 1979/72, tel. ocena odlično. Lastnik in vodnik Ivan Kogelnik, Podklanec – Dravograd. Lepotec in tipičen črni koker z izrednim temperamentom. Dosegel je 106 točk in II. nagradni razred. Priporočljiv plemenjak, saj ima vse odlike kokra in je tudi nove krvi.

3. Beg, JRŠK 1453, tel. ocena prav dobro. Lastnik in vodnik Cvetko Doplikar, Ciril-Metodov drevored 10, Ptuj. S 100 točkami je prišel v II. nagradni razred.

Španjeli so bili razmeroma mladi in se pri vseh z vajo lahko še marsikaj popravi. V splošnem so bolj zadovoljili kokri kakor špringerji, kar ni navadno.

Prirojene lovske zasnove moramo pri psu zbuditi z vajo v lovišču in seveda s pridnostjo vodnika. Doma na zapčku lovskega psa ne bomo naučili ničesar.

Disciplina vodnikov na obeh preizkušnjah je bila pohvalna. Potekali sta brez zastojev, kar je bila v Račah predvsem zasluga vodje preizkušnje Jožefa Peska.

Proti ocenam ni bilo pritožb niti s strani prireditelja niti vodnikov. Res pa je, da sodnikovo delo ne more biti

Mednarodna razstava psov – Brno 1973, ocenjevalni krogi pod veliko kupolo gospodarstvskega razstavišča
Foto C. Pogačar

tako temeljito, če ima preveč psov. Zopet ista pesem, premalo sodnikov!

V Dravogradu je bilo pre malo zajcev, v Račah pa smo jih dvignili precej. Bili so tudi fazani, jerebic pa ne. Za vodno delo je bila primerna voda na obeh preizkušnjah. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno.

Upam, da bomo videli nem. prepeličarje, ki se niso plasirali, na preizkušnji prihodnje lovske leto. Kajti šele lepota in uporabnost skupaj dajeta psu spričevalo za plemenitev.

Lovski pripravniki so z zanimanjem prisostvovali obema preizkušnjama, drugih lovcev pa ni bilo. Odsli so raje na lov in to brez psov, da jih ne bi motili pri streljanju. Se je na njihovem lovu za obstreljeno divjad kdo pobrigal ali nihče?! Lovska pravičnost in lovska etika se ne kaže samo v tem, da dobi uplenjena velika divjad zadnji grizljaj, temveč tudi v tem, kako lovimo malo divjad in če imamo sposobnega psa za delo po strelu. Večina psov na teh dveh preizkušnjah tega še ni dokazala. Toda upam, da bodo zlasti mladi, nadarjeni vodniki pse z nadaljnjim šolanjem usposobili za vsestransko uporabne lovske pse.

Ljuban Zadnik,
kinol. sodnik

Mednarodna razstava psov vseh pasem v Brnu, ČSSR

Morala bi biti julija, vendar je bila zaradi parkljevke in slinavke v Avstriji preložena na 27. in 28. oktober 1973.

Na tej priležitosti je bilo iz 18 evropskih držav 1123 lovskih in 1155 drugih psov.

Ocenjevalo je 61 sodnikov iz 8 držav. Psi so bili ocenjeni v razredih: mladi, zreli in zreli s preizkušnjo naravnih zasnov.

Iz Slovenije je bil razstavljen en pes, nemški ptičar žimavec, iz drugih jugoslovanskih republik pa 2 kdl. jazbečarja, 3 barzoi, 2 hrta-slough ter po en epagneul breton, šarplaninec, bokser, nemška doga in srednji koder. Žal niso bili na razstavi zastopani naši goniči, zlasti istrski in posavski, za katere so bile razpisane lepe nagrade.

Vsi psi iz Jugoslavije so bili poprečno zelo dobro ocenjeni in so prejeli več lepih nagrad in naslovov. Tako je DAN LEDAVSKI-DON, JRPos 2735, nemški ptičar žimavec, last Cirila Pogačarja iz Ljubljane, dobil oceno odlično in v konkurenci šestih odličnih sovrstnikov še naslov CACIB, ŠAMPION ČSSR 1973 in VITĚZ TRĪDY PRACOVNI. Skupno tri zlate medalje, vodnik pa posebno darilo.

Oba razstavna dneva v popoldanskih urah je bil nastop službenih psov, približno tak kakor septembra 1973 v Ljubljani. Nekaj posebnega pa je bilo tekmovanje otrok vodnikov z lovskega in nelovskimi psi za naslov »Vitěz soutěže – Dítě a pes«. Za ta naslov se je potegovalo 95 otrok, starih od 10 do 15 let. Nastopajoči so bili večji del iz Češkoslovaške in Avstrije. Ta nastop je bil res nekaj posebnega, manifestacija prijateljstva otroka do psa in obratno. Otroci so prikazali, kakšna je lahko vez med človekom in živaljo in koliko lepote je v tej zvrsti etike.

Poseben poudarek razstavi je dal velik prostor na gospodarskem razstavišču mesta Brna.

Osebnost sem zelo zadovoljen z obiskom te razstave. Ne samo zaradi ocene in naslovov, ki jih je dobil moj žimavec Don, bolj zaradi vitosov, še posebno pa zaradi taktne sprejema, ki sem ga bil deležen pri vodstvu razstave. Na prošnjo, če lahko asistiram pri ocenjevanju kot sodnik-pripravnik, ni bilo nobene ovire, nasprotno, prijazno so me povabili in sodeloval sem pri ocenjevanju koder poentrov, nem. ptičarjev žimavcev in izrazitih čeških fousekov.

S to razstavo je Češkoslo-

vaška ponovno potrdila sloves svoje visoko razvite kinologije in da je v ČSSR mnogo ljubiteljev ter dobrih poznavalcev psov.

Ciril Pogačar

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo.

Istrski kdl. goniči (JRGki):

Etos Mehovski, 7454 – Bistra, 7479. Leglo 20. 2. 1974. Rejec Franc Koprivec, V. Mlačevo 7, Grosuplje.

Etos Mehovski, 7454 – Divna, 7529. Leglo 15. 1. 1974. Rejec Milan Pišek, Stara vas, Žiri. Heri, 7202 – Desa, 7292. Leglo 3. 1. 1974. Rejec Franc

Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Bor, 60.008 – Bela, 3276. Leglo 14. 2. 1974. Rejec Justin Žibert, Grajska pot 20, Ribnica.

Egon v. Fonerriegel, 3370 – Asa, 3343. Leglo 9. 1. 1974. Friderik Grilc, Podkoren 749, Kranjska gora.

Bor, 3328 – Bistra, 60004. Leglo 12. 1. 1974. Rejec Franc Štiren, Vodice nad Ljubljano (št. 81).

Tič Vojniški, 3297 – Ajka, 3222 Leglo 21. 1. 1974. Rejec Franc Esih, Šentvid pri Grobelnem 15.

Bavarski barvarji (JRBb):

Axel v. Aichwald, O. H. Z. B. 3243 – Andra v. d. Kreuzwise A, 60.000. Leglo 26. 2.

1974. Rejec Mirko Stražišar, Dolnja Briga 14, Kočevska Reka.

Lovski terierji (JRLT):

Boj, 3659 – Divna, 3216. Leglo 21. 2. 1974. Franc Babič, Videm 66, Videm-Dobrepolje. Boj, 3659 – Lepša, 3667. Leglo 17. 2. 1974. Rejec Janez Miklavčič, Proletarska 14, Ljubljana.

Boj, 3659 – Osa, 3664. Leglo 23. 1. 1974. Rejec Ivan Burger, Vnanje gorice 39, Brezovica.

Egan v. Spadenberg, 5643 – Biba, 5813. Leglo 14. 2. 1974. Rejec Milan Šprah, Krambergerjeva pot 9, Ptuj.

Ris Srebotniški, 5899 – Alka Dobrenjska, 3529. Leglo 3. 1. 1974. Rejec Franc Hajnžič, Kušernik 24, Pernica.

Amis Laški, 3177 – Fajda, 5551. Leglo 4. 2. 1974. Rejec Milan Udovč, Žalskega Tabora 1, Zalec.

Don Pobreški, 3544 – Diva, 5558. Leglo 22. 2. 1974. Rejec Maks Kolar, Kovača vas 76, Slovenska Bistrica.

Dago, 5873 – Dora, 5749. Leglo 6. 2. 1974. Rejec Vinko Foršček, Lepodvorska 2, Ljubljana.

Alf v. d. Lauranschen, 5784 – Jasna Žalska, 5548. Leglo 22. 1. 1974. Ernest Sukič, Podsreda (št. 104).

Nemški kdl. ptičarji (JRPki):

Adi Hrašenski, 7302 – Bistra Šalinska, 7301. Leglo 3. 2. 1974. Rejec Jakob Šalamun, Stara Nova vas 3 b, Križevci pri Ljutomeru.

Boro Starški, 7117 – Biba, 8416. Leglo 9. 2. 1974. Rejec Franc Hojnik, Trnovlje 229, Celje.

Brest Škedenjski, 7064 – Diva iz Dominega vrta, 5314. Leglo 5. 2. 1974. Ivan Udovč, Unec 115, Rakek.

Reno, 7024 – Ajka, 4631. Leglo 5. 2. 1974. Rejec Janez Gederer, Pot na Fužine 17, Ljubljana.

Ostrodlaki ptičarji (JRPri):

Graf v. Seeberg, 60.002 – Dina Polenška, 2714. Leglo 17. 11. 1973. Rejec Franc Feuš, Rajh Nade 14, Ljutomer.

Kinološka zveza Slovenije

Preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev gorenjske lovске zveze, 3. 11. 1973 v lovišču LD Bled

V revirju, kjer je bila preizkušnja, je bil razmeroma zelo dober stalež zajcev, tako da so vsi psi v razmeroma kratkem času dvignili dolgouhca. V tem predelu lovišča je LD Bled zajca zaščitila že pred leti in s tem dokazala, kako je z zaščito možno stalež divjadi povečati.

Na preizkušnji je bilo 17 psov: 12 brak-jazbečarjev, 2 kdl. istr. goniča, 1 res. istr. gonič in 2 balkanska goniča. Potrebno se mi zdi omeniti, da je bil material izredno dober, zlasti so bili zelo lepi brak-jazbečarji.

Vsi psi so preizkušnjo uspešno opravili.

Za pleme pa priporočam naslednje pse:

Baka, JRBj 3375, poležena 27. 1. 1972. Lastnik Zdravko Stare, Rožna 12, Boh. Bistrica.

Egon, CHJB 4882, poležen 22. 6. 1972. Lastnik Friderik Grilc, Podkoren 74 c.

Aron, JRBj 3369, poležen 21. 5. 1972. Lastnik Alojz Papler, Zidarska pot, Kranj.

Azor, RMBj 4482, poležen 21. 5. 1972. Lastnik Bogo Žun, Kocjančičeva 18, Kranj.

Brnjo, JRGb 11 950, poležen 22. 7. 1972. Lastnik Franc Ahačič, Begunje na Gorenjskem.

Žun, JRGri 2084, poležen 5. 6. 1972. Lastnik Janko Varl, Češnjica 17, Podnart.

Beba, JRGki 7417, poležena 11. 5. 1971. Lastnik Rudi Finžgar, Nova vas 2 a, Radovljica.

Vodja tekme je bil izkušeni kinolog Franc Mandelc. Sodil sem podpisani, pomagal pa mi je sodnik za jamarje in sodnik-pripravnik za brak-jazbečarje Lojze Mlakar.

Miloš Kelih,
kinol. sodnik

MIZARSTVO IN TAPETNIŠTVO

Ig

Telefon (061) 76-021, pošta 61292 Ig (pri Ljubljani),
železniška postaja Škofljica

izdeluje serijsko in po naročilu:

GOSTINSKO IN TRGOVSKO
OPREMO,
VSE TAPETNIŠKE IZDELKE,
LETVE ZA OKVIRJE

OKVIRJAMO TUDI SLIKE

Kolektiv se priporoča in nudi svoje
izdelke in usluge

**DRUŠTVO
LJUBITELJEV
PTIČARJEV —
DLP**

vljudno vabi člane
in prijatelje društva
na svoj

občni zbor

ki bo v soboto, 23. februarja 1974,
v kmečki sobi restavracije Slavija (bivši Slamič)
v Ljubljani.

Začetek ob 9.30.

Običajni dnevni red.

* * *

Vodniki, ki so izpolnili pogoje po pravilniku za srebrni
ali zlati znak VODNIK, naj pošljejo dokumentacijo do
15. 2. 1974 Društvu ljubiteljev ptičarjev, Župančičeva 9/II,
61000 Ljubljana.

Odbor DLP

Naročila za fazane, jerebice, race mlakarice

Tudi letos zbiramo naročila za 8—10-tedenske
fazane in jerebice z zgodnjim dobavnim rokom
iz fazanerije Zavoda za gojitev divjadi Fazan-
Beltinci.

Zbiramo tudi naročila za 6-tedenske račke-
mlakarice, godne za izpust, in za odrasle
fazane, jerebice in race mlakarice za izpust
spomladi 1975.

Cene divjadi še niso znane.

Naročila pošljite do 30. februarja t. l.

LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE

Slika na zadnji strani:

Ko se v lovišču poraja zimski dan — foto Ivo Napotnik

Ing. Oskar Dolenc, predsednik Fotokino zveze Slove-
nije, je o razstavi fotografij kluba Diane v tej številki
na strani 344 med drugim napisal: »Nadalje smo po-
grešali pokrajino, lovišča, revirje, gozdove, travnike,
kjer divjad živi. Sem spada tudi lovec s svojim zvestim
tovarišem — psom, lovski pogoni, delo lovcev in lov-
skih čuvajev v lovišču...« In dodal ustno: »Zato bi tudi
takšne in podobne, kakor je ta Napotnikova, spadale na
razstave lovske fotografije.«

